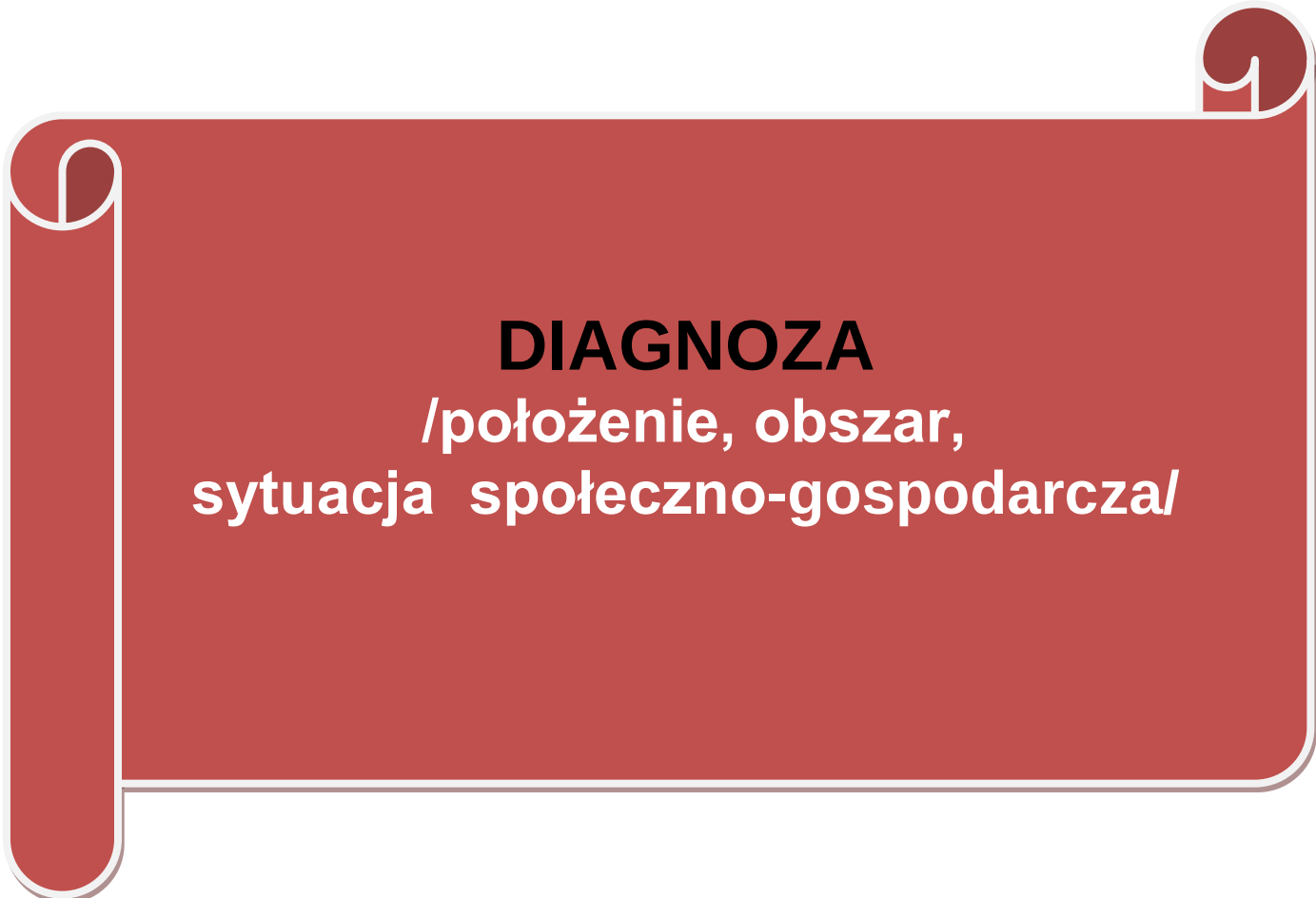

A large red scroll graphic with a white border, featuring a vertical strip on the left and a horizontal strip on the right, both with rounded ends and a small white circle at the top left corner.

DIAGNOZA

**/położenie, obszar,
sytuacja społeczno-gospodarcza/**

Wstęp	3
I. Położenie geograficzne i administracyjne	3
II. Historia	6
III. Atrakcyjność przyrodnicza i turystyczna	9
IV. Warunki i jakość życia mieszkańców	11
IV.1 Stan ludności i demografia	11
IV.2 Ochrona zdrowia	16
IV.3 Pomoc społeczna	17
IV.4 Oświata	18
IV.5 Sport	22
IV.6 Kultura/Czytelnictwo	24
IV.7 Bezpieczeństwo	26
IV.8 Infrastruktura techniczna	29
IV.8.1 Infrastruktura drogowa	29
IV.8.2 Zaopatrzenie w ciepło	30
IV.8.3 Zaopatrzenie w gaz	31
IV.8.4 Wodociąg i kanalizacja sanitarna	32
IV.8.5 Sieć energetyczna	39
IV.8.6 Telekomunikacja	39
IV.8.7 Mieszkalnictwo	40
IV. 8.8 Możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE)	42
V. Potencjał gospodarczy	46
V.1 Rynek pracy	46
V.2 Przedsiębiorczość	47
V.3 Rolnictwo i gospodarka leśna	49
VI. Zarządzanie publiczne	51

Wstęp

Załącznik ten, stanowi wielopłaszczyznowe badanie statystyczne procesów zachodzących w gminie Rzezawa. Badaniu posłużyła analiza danych w układzie dynamicznym oraz porównawczym. Okres analizy obejmuje lata 2007-2014 lub inne lata w przypadku braku danych. Analiza dynamiczna pozwoliła na ukazanie trendów charakterystycznych dla badanego zagadnienia. Natomiast analiza porównawcza (w przypadku niektórych cech) pokazała, jak gmina Rzezawa wypada w porównaniu z określonymi danymi określającymi powiat bocheński oraz województwo małopolskie. Obydwie zastosowane analizy pozwoliły wyciągnąć wnioski, które to przełożyły się na konkretne cele i działania interwencyjne.

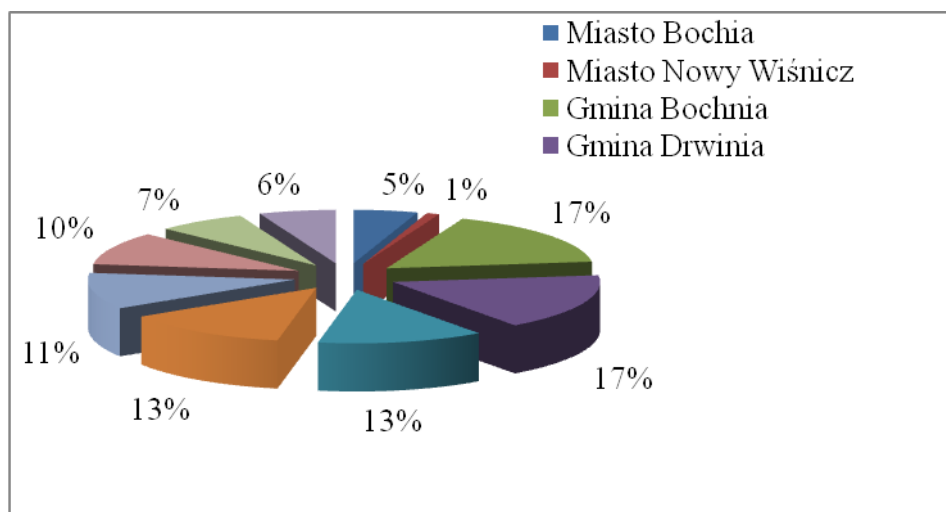
I. Położenie geograficzne i administracyjne

Rzezawa to gmina wiejska położona w województwie małopolskim, w powiecie bocheńskim.

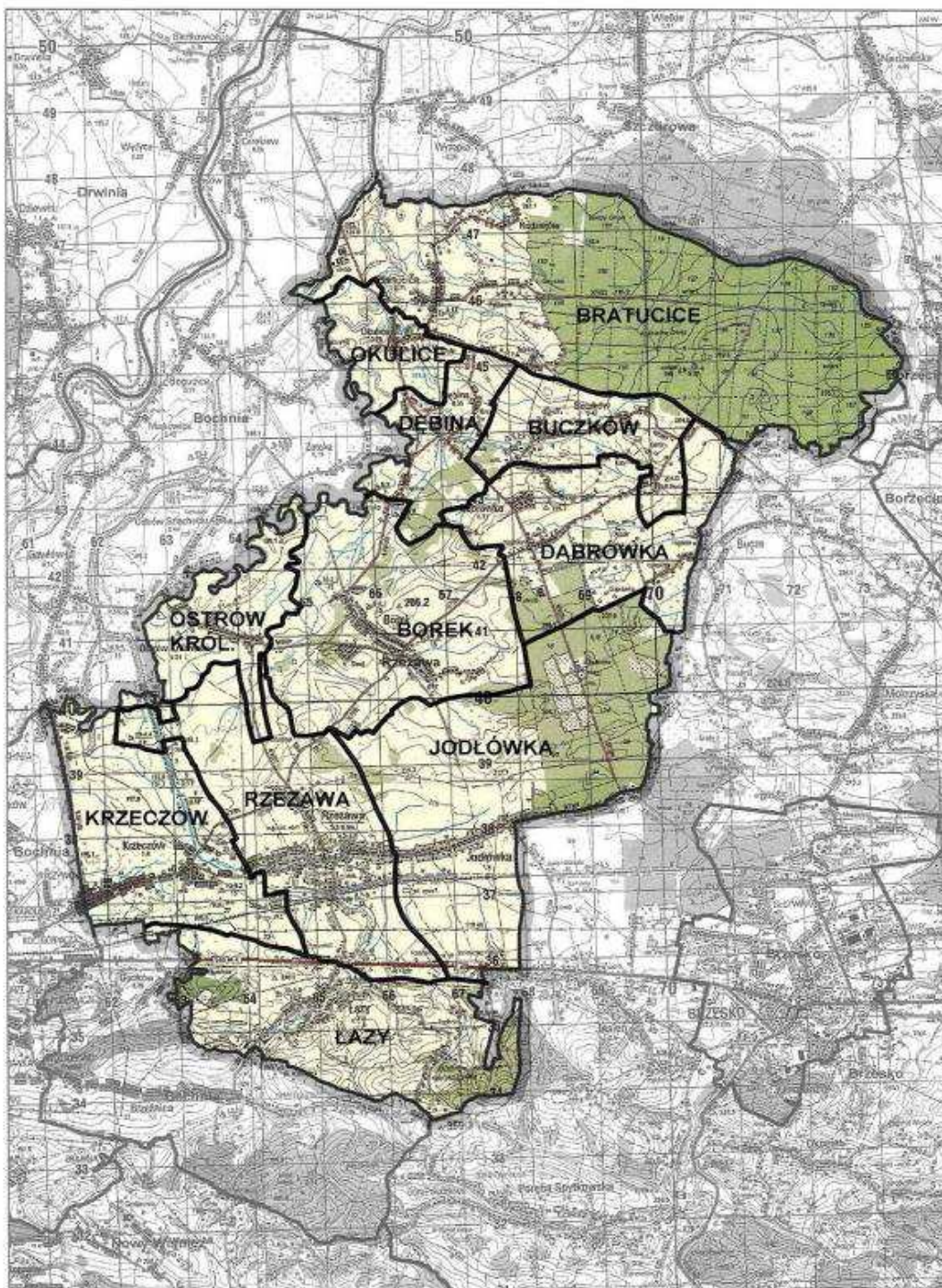
Z geograficznego punktu widzenia gmina położona jest w Wojnickim członie Przedgórze Bocheńskiego, gdzie pod względem geologicznym jest to sfałdowany, solonośny miocen, spiętrzony do wysokości 260-300 m n.p.m. W gminie Rzezawa występują dwa rodzaje klimatu, w tym górski nizinny oraz podgórski. Średnia roczna temperatura na tym obszarze wynosi 8-9 stopni Celsjusza, a roczna suma opadów 700-750 mm. Na terenie gminy przeważają wiatry o kierunku zachodnim. Warto również zauważyć, że na terenie gminy występuje: obszar Chroniony Krajobrazu Pogórza Wiśnickiego, Bratucicki Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Natura 2000. Północna część gminy ma charakter rolniczo - rekreacyjny, południowa: rolniczo – osadniczy (z elementami przemysłu). Charakterystyczną cechą osadnictwa jest niejednorodna struktura. Większe miejscowości: Krzeczków, Rzezawa, Jodłówka i Łazy skoncentrowane są w południowej części gminy. Ludność zamieszkała w tych wsiach stanowi 61% ogółu mieszkańców gminy, a jest to związane z rozwojem pasma osadniczego na osi miast: Bochnia - Brzesko. Pozostałe wsie na północy gminy charakteryzują się zdecydowanie mniejszym zaludnieniem - co w połączeniu z dużą ilością lasów i terenów rekreacyjnych czyni z nich znakomitą lokalizację dla osób pragnących znaleźć spokój i nieskażoną przyrodę. Całościowo gmina zajmuje obszar 86 km², co stanowi 13% całej powierzchni powiatu. W jej skład wchodzi wsie: Borek, Bratucice, Buczków, Dąbrówka, Dębina, Jodłówka, Krzeczków, Łazy, Okulice, Ostrów Królewski i Rzezawa. Szczegółowy udział powierzchni gminy Rzezawa w ogólnej powierzchni powiatu bocheńskiego przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Udział powierzchni gminy Rzezawa w ogólnej powierzchni powiatu bocheńskiego (%)

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W granicach powiatu bocheńskiego gmina Rzezawa jest trzecią gminą pod względem powierzchni oraz liczby ludności. Ludność w liczbie 11 087 osób stanowi 10% ogółu ludności powiatu bocheńskiego i 0,3% ludności województwa małopolskiego.

Przez południową część gminy na kierunku E-W przebiega autostrada A4 łącząca zachodnią granicę Polski ze wschodnią, droga krajowa nr 4, która jest fragmentem międzynarodowej trasy E40 oraz magistrala kolejowa relacji Kraków – Medyka ze stacją kolejową w Rzeszawie.

DIAGNOZA - położenie, obszar, sytuacja społeczno-gospodarcza

Załącznik nr 1 do Strategii Rozwoju Gminy Rzeszawa 2015-2022

Gmina graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi:

- gm. Bochnia - od zachodu i południa,
- gm. Brzesko – od wschodu,
- gm. Szczurowa w powiecie brzeskim – od północy,
- oraz miastem Bochnia - od zachodu.

Wnioski:

Korzystne położenie oraz dostępność komunikacyjna

- korzystne położenie na tle układu osadniczego województwa małopolskiego – gmina zlokalizowana jest pomiędzy dwoma dużymi aglomeracjami miejskimi takimi jak: Kraków i Tarnów i dwoma mniejszymi takimi jak Bochnia i Brzesko,
- korzystne położenie na tle systemu transportowego województwa małopolskiego,
- położenie na przebiegu drogi krajowej nr 4 (bezpłatna alternatywa dla autostrady A4);
- położenie na przebiegu magistrali kolejowej E30 (Zgorzelec – Medyka),
- relatywnie bliskie położenie gminy Rzezawa w stosunku do Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków – Balice,
- przez obszar gminy przebiega ponadto autostrada A4, wraz ze zjazdem w miejscowości Krzeczów,
- bardzo dobra dostępność komunikacyjna do Krakowa, Tarnowa, Bochni i Brzeska, zarówno w transporcie drogowym, jak również kolejowym – funkcjonowanie licznych powiązań komunikacji publicznej w tym nocnej (kolejowej), łączących obszar gminy ze stolicą regionu;

II. Historia

Historia wsi Rzezawa sięga już XIV wieku i związana jest z kolonizacją okolicznych terenów przez króla Kazimierza Wielkiego. W tym samym czasie, jednocześnie z Rzezawą król lokował na prawie niemieckim Jodłówkę i Borek. Najstarszą wsią gminy są Okulice, wzmiankowano o nich w dokumentach już w 1125 roku. Okulice pierwotnie były wsią monarszą, zostały jednak darowane benedyktynom z Tyńca wraz z 25 innymi wioskami, stanowiącymi tzw. klucz książnicki. Dawna nazwa miejscowości brzmiała „Vcolice”, prawdopodobnie od imienia założyciela wsi: Vcola. Dokumenty nadmieniają o mieszkających tu rzemieślnikach, zajmujących się obróbką żelaza. W roku 1392 (1367) Okulice zostały przeniesione na prawo niemieckie. 12 VI 1392 część gruntów została odsprzedana Janowi Niedźwiedziowi. Całkowicie Benedyktyni pozbyli się Okulic w roku 1537, sprzedając je Zbigniewowi Rupniewskiemu. W połowie XVII w. część Okulic należała jako królewszczyzna do starostwa niepołomickiego. Już J. Długosz wymienia Okulice ze swoją kaplicą pod wezwaniem Zwiastowania Najświętszej Marii Panny, należały one wtedy do parafii Cerekiew. Kaplica uległa zniszczeniu z początkiem XVI wieku. Około 1588 roku wybudowano drugi

kościół, do którego jeszcze przed rokiem 1598 obraz N. Maryi Panny podarował Wojciech Krupski. Kościół ten spalił się w 1780 r., obraz Maryi ocalał. Trzeci kościół zaczęto wznosić po roku 1809, skutkiem powodzi 24 VII 1813 roku - ten nowy kościół uległ zniszczeniu. W 1888 roku biskup I. Lobos erygował parafię w Okulicach. Staraniem ks. J. Augustyna w latach 1949-1959 wybudowano nowy, czwarty kościół w stylu neobarokowym. Został on konsekrowany przez biskupa K. Pękalę 17 V 1959 roku. W głównym ołtarzu znajduje się obraz NMP, słynący cudami od XVI w., koronowany uroczystie 8 IX 1962 przez Prymasa Polski, kard. Stefana Wyszyńskiego. Wśród wielu biskupów był również obecny Karol Wojtyła, św. Jan Paweł II. Inne dokumenty, pochodzące z XIII wieku wzmiankują o wsi obecnie noszącej nazwę Łazy. Kolejną miejscowością wymienioną w źródłach z tego okresu jest Krzczów, którego okolice skolonizowano, tworząc szereg osad. Gmina Rzezawa bogata jest w zabytki architektury sakralnej i świeckiej oraz wiele przydrożnych kapliczek, figur i krzyży. Na jej terenie można również odnaleźć pozostałości typowej niegdyś dla koryta Wisły zrębowej zabudowy gospodarskiej, która została zniszczona. Znaczny rozkwit osadniczy gminy Rzezawa nastąpił w pierwszych wiekach naszej ery, na terenie starorzecza Raby, od Ostrowa do Okulic i dalej. W XIII wieku został sporządzony dokument rzekomo z 1238 roku mówiący o założeniu nowej wsi o nazwie Nowa Brzeźnica (obecnie Łazy), ten sam dokument wymienia Krzczów. Bardziej wiarygodny jest dokument z 1286 potwierdzający istnienie Łazów i Krzczowa. Nazwa "Łazy" może znaczyć teren pod uprawę, uzyskany przez wypalaniem zarośli, lub "przejsie" wśród gęstej puszczy. Wreszcie łazować w znaczeniu "wyrwać chwasty" - taką pracę byli winni czynić mieszkańcy Łazów, a folwarku w Krzczowie. Łazy początkowo były własnością klasztoru Benedyktynów w Staniątkach. Na początku XVIII w. wieś Łazy była zastawiona u rodziny Witowskich. Król Kazimierz Wielki postanowił skolonizować leśny teren wokół Krzczowa. (Nazwa Krzczów – może pochodzić od słowa "krzeczec" (o żabie), lecz to też - "Krzeczol" - ptak, które być może w Krzczowie były szkolone do łowów na rozległych łąkach.) Początkiem kolonizacyjnej akcji miało być założenie obok już istniejącego Krzczowa i Ostrowa, trzech nowych wsi: Rzezawy, Jodłówki i Borku. Miały być one założone według nowego prawa zwanego "prawem niemieckim". Wszystkie te wsie powstały też mniej więcej równocześnie, ale z odnośnych przywilejów zachował się tylko jeden, mianowicie przywilej lokacyjny wsi Borku wydany 10 lutego 1350. O znaczeniu wsi Borek mówią fragmenty aktu lokacyjnego. Król Kazimierz Wielki polecał Maciejowi założyć na 30 łanach nad rzeczką Wydrzyną w głębi puszczy wieś Borek. Sołtysowi przyznaje król trzy łany ziemi w obrębie wsi, z prawem rozszerzenia tej darowizny drogą karczunku sąsiednich lasów. Sołtys założy we wsi karczmę, zbuduje młyn i założy dwa stawy rybne, urządzi wreszcie w Borku ławę szewską, piekarską i rzeźnicką. Sołtys i kmiecie zwolnieni będą przez lat 20 od wszelkich powinności i opłat na rzecz króla. Po upływie tych wolnych lat sołtys obowiązany będzie służyć królowi z oddziałem swoich łuczników. Tym samym przywilejem polecił król sołtysowi zbudować we wsi Borek kościół. Z jakiejś przyczyny król zmienił decyzję, 26 maj 1350 polecił on wybudować kościół we wsi Zyrawie (Rzezawa). W początkowym okresie, na utrzymanie tego kościoła, król przeznaczył dziesięcinę

z Krzczowia, Ostrowa i część dziesięciny z Wrzępi. Używana początkowo nazwa Zyrawa, może pochodzić od pastwiska - żer. Obecny murowany kościół w Rzezawie z roku 1850 jest już piątym budynkiem sakralnym. Wsie: Borek, Jodłówka, Krzczów, Ostrów Królewski, Rzezawa i od 1439r. Dąbrówka (pierwsza wzmianka o Dąbrówce pochodzi z roku 1414), stanowiły klucz wsi starostwa Krzczowskiego, będących ciągle w zastawie. Zmieniali się starostowie, zmieniała się i wielkość starostwa. Obok wcześniej wymienionych miejscowości, czasem na krótko do starostwa były przynależne wsie: Przyborów, Rudy, Rysie, Łęki, Bieńkowice, Krzyżanowice, część Lednicy, Buczków, Dębina. Bratucice były początkowo własnością szlachecką Wilczków h. Poraj, po roku 1408 sprzedali je Leliwitom Melsztyńskim, razem z Dębowym Działem. Między rokiem 1527, a rokiem 1564, Bratucice stopniowo przeszły na własność królewską w ekonomii niepołomickiej. Buczków był własnością królewską w starostwie krzczowskim. Według rejestrów poborowych z roku 1629, 1653, 1680 był przynależny do parafii Rzezawa. W parafii Cerekiew w księgach chrztów Buczków jest wymieniany po roku 1731. Życie na wsi to praca na roli, zmaganie się z przyrodą: susze, deszcze, grad, powódzie. Jeszcze większe straty wsie ponosiły w czasie wojen, wojska polskie traktowały królewszczyzny jako swoją własność dopuszczając się grabieży. Wojska obce dopełniały zniszczenia, jak to miało miejsce w końcu marca 1657, gdy przez starostwo krzczowskie przeszły wojska Jerzego Rakoczego, zmierzające na Kraków. Został spalony kościół i zabudowania kościelne. Skutkiem "Potopu" było 60,3 % odłogów, 192 opuszczonych gospodarstw, z 237 gospodarstw kmiecych pozostało 38. Zajęcie starostwa krzczowskiego przez Austrię nastąpiło 23 sierpnia 1775 roku. Było ono wtedy w posesji Ignacego Dydyńskiego, do dóbr krzczowskich należały: Krzczów, Rzezawa, Jodłówka, Borek, Ostrów, Buczków, Dębina, Dąbrówka, Przyborów, Łęki, Rysie i Rudy. Dobra te sprzedano w pięciu sekcjach. Pierwszą sekcję wsie: Krzczów, Rzezawę i Jodłówkę z wójtostwem podczas licytacji 30 lipca 1840 roku cena wywoławcza 100 201 złr nabył Henryk Bondi za 110 500 złr. Drugą sekcję wsie: Borek z wójtostwem, Buczków, Dębinę i Dąbrówkę podczas licytacji 27 sierpnia 1835 roku cena wywoławcza 28 293 złr, nabył Edward Homolatsch za 28 650 złr. W dniu 3 września 1837 roku w Dąbrówce Konfederacja Powszechna Narodu Polskiego KPNP była uczestnikiem dożynek, zwanych wtedy wyszynkami. Sprzysiężeni prowadzili tam ożywione rozmowy z chłopami i tańczyli z chłópkami, by pokazać, że nie istnieją różnice stanowe. Były śpiewane pieśni patriotyczne, a chłopcy byli buntowani. W dniu 15 września 1837 roku w Dąbrówce odbyło się zebranie programowe KPNP. Na początku XX wieku, teren obecnej gminy - to miejsce starć partii politycznych między sobą, oraz z kościołem. Niemal w każdej miejscowości odbywały się zebrania w których uczestniczyli m. in.: ks. Stojałowski, Ruebenbauer, Bardel. dr Klimek, P. Klimek, Malisz z Krakowa, Reguła z Bochni, Maślanka, W. Trąba, Marasse Brodacki, Kiernik, Fietka, poseł Walicki. Wśród uczestników i mówców; poseł na sejm (1919 r., w 1928 senator) M. Rudnika, rodem z Buczkowa, był on również wójt w Buczkowie, prezesem kółka rolniczego, radnym Rady Powiatowej w Bochni. Już na początku II wojny światowej zawiązywano organizacje walczące

z okupantem: Bochnia, Rzezawa, Krzeczów, Jodłówka, Borek, Jasień, Dąbrówka, Buczków, Okulice, Bogucice. (źródło: www.rzezawa.pl)

III. Atrakcyjność przyrodnicza i turystyczna

Gmina Rzezawa charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu – część południowa ma ukształtowanie pogórskie, natomiast północna to równina charakteryzująca się znaczną lesistością. Różnorodność szaty roślinnej, potoki i akweny wodne to walory przyrodniczo-krajobrazowe znaczące dla rozwoju turystyki i rekreacji zwłaszcza turystyki tzw. weekendowej i rodzinnej. Różnorodność krajobrazową podkreśla paleta obszarów rolniczych na tle kompleksów leśnych. W południowej części gminy atrakcyjność podnoszą wąskie drogi biegnące w wąwozach oraz zabudowa położona na różnych wysokościach. Z wzniesień w miejscowości Łazy roztacza się panorama na tereny położone niżej głównie gminy Rzezawa, jak również sąsiednich gminach położonych w Kotlinie Sandomierskiej. Łazy to miejscowość na której obszarze położona jest stacja badawcza UJ oraz winnica. Dzięki projektowi realizowanemu przez Nadwiślańską Grupę Działania „E.O.CENOMA” pn. „Wioska tematyczna pomysłem na innowacyjny produkt turystyki wiejskich” powstała tzw. „Wioska dobrej pogody”, która swą ofertę oparła na rodzinnej, weekendowej turystyce. W powstałej ofercie znajduje się m.in. wizyta w stacji badawczej UJ, winnicy, zajęcia gastronomiczne organizowane w świetlicy wiejskiej przez Panie z KGW. Dobrze zintegrowana i aktywna społeczność dbająca o lokalną tradycję sprawiła, że potrawa Boczek duszony w piwie został wpisana Listę produktów tradycyjnych i niejako może się ona stać wizytówkowym produktem kulinarnym tej miejscowości. Część równinną gminy urozmaicają: kompleksy leśne z drzewami uznanymi jako pomniki przyrody: dąb „Onufry” w Bratucicach, zadrzewienia i zakrzewienia bogate we florę i faunę, łąki, pastwiska oraz lokalne potoki, stawy. Z roku na rok wzrasta liczba osób zainteresowanych wypoczynkiem w środowisku leśnym, co w połączeniu z niedoborem infrastruktury turystycznej (boisk, placów zabaw) i komunalne może mieć niepożądane konsekwencje dla środowiska naturalnego.

Bez wątpienia atrakcyjność turystyczną obszaru podnoszą obiekty zabytkowe, tj.:

- kościół parafialny w Rzezawie p.w. św. Leopolda i Trójcy Świętej zbudowany w połowie XIX w. z fundacji dziedziców wsi i mieszkańców,
- zabytkowe stare drewniane chaty,
- obiekty mieszkalne i gospodarcze architektury drewnianej w Rzezawie, Borku, Okulicach i Krzeczowie,
- Sanktuarium Maryjne p.w. Zwiastowania NMP w Okulicach z dzwonnica oraz muzeum (powiązanie z osobą św. Jana Pawła II.),
- bunkry z czasów II wojny światowej,

- cmentarz i kaplica cmentarna w Rzezawie (niektóre grobowce pochodzą z XIX w.,
- cmentarz w Krzeczowie oraz Bratucicach (Radziejowice) z I wojny światowej , na który znajdują się groby żołnierzy austriackich,
- ochrona ss. Służebniczek w Rzezawie z 1930 r.,
- liczne kapliczki, krzyże i figury przydrożne tworzące szlak „Niemi świadkowie historii”.

Dodatkowo na obszarze gminy „U Garncarza w Dębinie” można zobaczyć tradycyjny sposób wykonywania, czyli formowania i wypalania garnków glinianych. W obszarze wyznaczono dużą ilość szlaków rowerowych, co sprzyja zwiedzaniu i rekreacyjnemu wypoczynkowi. Atrakcją turystyczno-rekreacyjną jest „stadnina Kon”, położona na pograniczu wsi Dąbrówka – Buczków. Stadnina ta posiada czystej krwi arabskiej i czystej krwi angielskiej. Stadnina cyklicznie organizuje Konny Rajd Długodystansowy. Mapa kulturowa województwa uwzględnia na obszarze gminy Rzezawa następujące szlaki:

- Szlak Kopalniano-Przemysłowy
- Szlak Historii Lotnictwa
- Szlak Fortyfikacji Nowożytniej i Najnowszej
- Orawski Szlak Solny
- Szlak Architektury Drewnianej

Bazę noclegowo-gastronomiczną gminy stanowią następujące obiekty:

- Hotel „U Jacka” – 45 miejsc (organizacja imprez plenerowych, sala restauracyjna, sala konferencyjna);
- Hotel „Kasztel” – 45 miejsc (dwie sale konferencyjne, restauracja, sala bankietowa, kręgielna, sala bilardowa, plac zabaw dla dzieci);
- Motel „Miś” - 36 miejsc (restauracja, sala konferencyjna)
- Centrum Aktywnego Wypoczynku – 13 całorocznych domków: 100 miejsc (50 pokoi, karczma myśliwska, restauracja, sala taneczna, chata grillowa, barek, sala konferencyjna, , świat solnych skał, stadnina koni, tor gokartowy, tor dla jazdy quadami, wieża wysokościowa, mini- zoo);

Łącznie gmina dysponuje 249 miejscami noclegowymi, poza miejscami w gospodarstwach agroturystycznych.

Wnioski:

- 1) Do najistotniejszych uwarunkowań dla rozwoju funkcji turystycznej w gm. Rzezawa zaliczyć można: różnorodność i bogactwo przyrodnicze, urozmaicony krajobraz, kompleksy leśne, obszary chronionego krajobrazu, Natura 200, rzekę Gróbkę, stawy oraz sąsiedztwo miast Bochnia, Brzesko i Kraków ośrodków o dużym zapotrzebowaniu na usługi turystyki rodzinnej i weekendowej.
- 2) Konieczność rozbudowy infrastruktury turystycznej boisk, placów zabaw, ścieżek rowerowych, co umożliwia aktywne zwiedzanie.
- 3) Na obszarze gminy występuje odpowiednia baza noclegowa. Ograniczenia to brak pól namiotowych.
- 4) Z roku na rok wzrasta liczba osób zainteresowanych wypoczynkiem w środowisku leśnym.
- 5) Z uwagi na występowanie obszarów chronionego krajobrazu oraz Natura 2000 wszelka działalność turystyczno-rekreacyjna musi być podporządkowana zachowaniu walorów i wartości środowiska naturalnego.
- 6) Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy wymaga podjęcia następujących działań:
 - rozbudowy infrastruktury turystyczno - rekreacyjnej, jak obiektów sportowo-rekreacyjnych, gastronomicznych, usługowych wzbogacających ofertę wypoczynkową dla mieszkańców i przyjezdnych,
 - dbania o czystość środowiska naturalnego poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, likwidacji dzikich wysypisk.

IV. Warunki i jakość życia mieszkańców

IV.1 Stan ludności i demografia

Tabela 1. Stan ludności na przełomie lat 2008-2014 oraz Przyrost naturalny /Rzezawa, powiat bocheński, województwo małopolskie/.

ogółem					
ogółem		mężczyźni		kobiety	
2008	2014	2008	2014	2008	2014
osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
10630	11128	5259	5505	5371	5623
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej					
ogółem		mężczyźni		kobiety	
2008	2014	2008	2014	2008	2014
osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
1914	1898	970	957	944	941
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni					

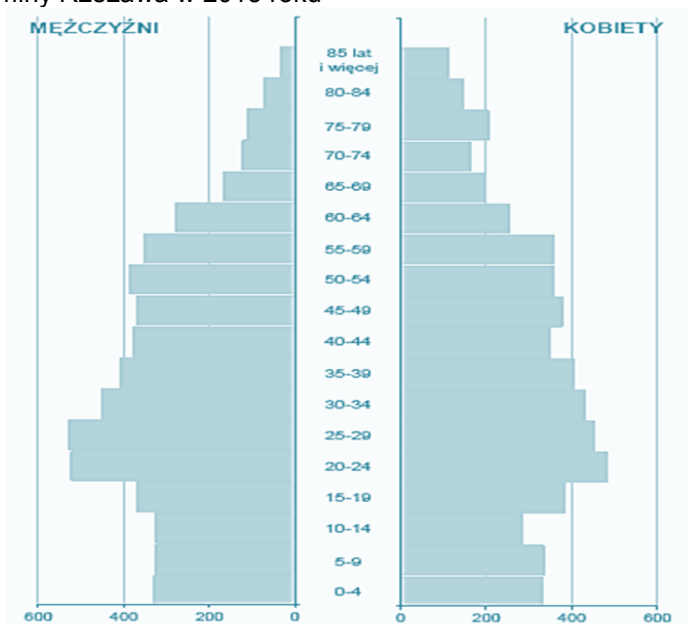
ogółem		mężczyźni		kobiety	
2008	2014	2008	2014	2008	2014
osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
7201	7620	3809	4039	3392	3581
w wieku poprodukcyjnym					
ogółem		mężczyźni		kobiety	
2008	2014	2008	2014	2008	2014
osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
1515	1610	480	509	1035	1101
Jednostka terytorialna				Przyrost naturalny	
				ogółem	
				2008	2014
				-	-
MAŁOPOLSKIE				7125	4808
Powiat bocheński				316	343
Rzeszawa				17	24

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wnioski:

- 1) W latach 2008-2014 w gminie Rzeszawa nastąpił wzrost ludności- w stosunku do roku 2008 liczba mieszkańców zwiększyła się o blisko 5%. Na terenie gminy w roku 2014 zamieszkiwało 11 128 osób, co wynosiła 129 osób na 1 km².
- 2) Przyrost naturalny na przestrzeni lat 2008-2014 w gminie Rzeszawa był dodatni stale utrzymywało się dodatnie saldo ruchu naturalnego prognozuje się jego dalszy wzrost jako echo ostatniego wyżu demograficznego z lat 80 i początku 90 XX wieku. Przez co można przyjąć, że w perspektywie kolejnych lat liczba ludności gminy będzie się powiększała. Podobnie sytuacja ta kształtuje się całłościowo w powiecie oraz województwie.

Wykres 1. Mieszkańcy gminy Rzezawa w 2013 roku

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W roku 2014 teren gminy zamieszkiwały osoby w różnym przedziale wiekowym, kobiety i mężczyźni. Najwięcej osób było w wieku między 20 a 29 rokiem życia. Najmniej liczną grupę stanowiły natomiast osoby powyżej 85 roku życia. Najliczniejszą grupę kobiet stanowiły osoby w wieku 20-24 lata, zaś mężczyźni osoby w wieku 25-29 lat. Szczegółowa struktura mieszkańców gminy Rzezawa w podziale na poszczególne kategorie wiekowe przedstawiona została na poniższym wykresie.

Wniosek:

Najwięcej osób było w wieku między 20 a 29 rokiem życia. Struktura ludności pokazuje, że w gminie Rzezawa dominują ludzie młodzi w wieku produkcyjnym, którym należy stworzyć warunki do osiedlania się, życia oraz zakładania rodziny, np. stworzenie odpowiedniej infrastruktury dziecięcej.

Tabela 3. Zameldowania, wymeldowania

Jednostka terytorialna	zameldowania ogółem	zameldowania z miast
	ogółem	ogółem
	2014	2014
	osoba	osoba
MAŁOPOLSKIE	32921	18266
Powiat bocheński	1004	477
Rzezawa	107	73

Jednostka terytorialna	zameldowania ze wsi	zameldowania z zagranicy
	ogółem	ogółem
	2014	2014
	osoba	osoba
MAŁOPOLSKIE	13124	1531
Powiat bocheński	471	56
Rzezawa	32	2

Jednostka terytorialna	wymeldowania ogółem	wymeldowania do miast
	ogółem	ogółem
	2014	2014
	osoba	osoba
MAŁOPOLSKIE	29974	12533
Powiat bocheński	991	443
Rzezawa	113	62

Jednostka terytorialna	wymeldowania na wieś	wymeldowania za granicę
	ogółem	ogółem
	2014	2014
	osoba	osoba
MAŁOPOLSKIE	15285	2156
Powiat bocheński	485	63
Rzezawa	31	20

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela 4. Saldo migracji

Jednostka terytorialna	saldo migracji		saldo migracji na 1000 osób		saldo migracji zagranicznych na 1000 osób	
	ogółem		ogółem		ogółem	
	2008	2014	2008	2014	2008	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
MAŁOPOLSKIE	2243	2947	0,7	0,9	-0,17	-0,19
Powiat bocheński	124	13	1,2	0,1	0,08	-0,07
Rzezawa	27	-6	2,5	-0,5	0,00	-1,62

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wnioski:

Saldo migracji w roku 2014 w porównaniu z rokiem 2008 przybrało wartość ujemną (-6), co oznacza nieznaczny odpływ ludności. Struktura ludności napływającej do gminy w roku 2014 to: ludność ze wsi 30%, z miast 68,22%, z zagranicy 1,78%. Z obszaru gminy odpływ ludności kierował się na tereny: miejskie 54,87%, wiejskie 27,43% oraz zagranica 17,7%. Saldo migracji dla powiatu oraz województwa kształtuje się na poziomie dodatnim. Jednakże, dla każdego obszaru w 2014 roku saldo migracji zagranicznych na 1000 osób w porównaniu rokiem 2008 przybrało wartość ujemną. Oznacza to tendencję odpływu ludności zagranicę w poszukiwaniu lepszych perspektyw rozwoju, pracy

i życia. Wynika zatem po raz kolejny potrzeba stworzenia odpowiednich warunków do osiedlania się, życia oraz zakładania rodziny

Tabela 5. Struktura wiekowa ludności

Jednostka terytorialna	ogółem					
	ogółem		mężczyźni		kobiety	
	2008	2014	2008	2014	2008	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
MAŁOPOLSKIE	3287136	3368336	1592828	1634266	1694308	1734070
Powiat bocheński	101602	105083	49753	51794	51849	53289
Rzezawa	10630	11128	5259	5505	5371	5623

Jednostka terytorialna	w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej					
	ogółem		mężczyźni		kobiety	
	2008	2014	2008	2014	2008	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
MAŁOPOLSKIE	532137	530782	272165	272338	259972	258444
Powiat bocheński	18382	18378	9299	9392	9083	8986
Rzezawa	1914	1898	970	957	944	941

Jednostka terytorialna	w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni					
	ogółem		mężczyźni		kobiety	
	2008	2014	2008	2014	2008	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
MAŁOPOLSKIE	2225877	2225934	1150597	1165622	1075280	1060312
Powiat bocheński	68632	69738	35754	36819	32878	32919
Rzezawa	7201	7620	3809	4039	3392	3581

Jednostka terytorialna	w wieku poprodukcyjnym					
	ogółem		mężczyźni		kobiety	
	2008	2014	2008	2014	2008	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
MAŁOPOLSKIE	529122	611620	170066	196306	359056	415314
Powiat bocheński	14588	16967	4700	5583	9888	11384
Rzezawa	1515	1610	480	509	1035	1101

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wnioski:

- 1) Struktura ludności wg podstawowych grup wieku wskazuje na dominację populacji wieku produkcyjnego.
- 2) Strukturę tą na przełomie lat 2008-2014 charakteryzuje:
 - spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym o 4,7%,
 - wzrost udziału ludności w wieku produkcyjnym o 5,8%,

DIAGNOZA - położenie, obszar, sytuacja społeczno-gospodarcza

- wzrost populacji w wieku poprodukcyjnym o 6,3%.

Powyższa struktura wpływa na wartość wskaźnika obciążenia ekonomicznego. Współczynnik ten określa liczbę osób wieku nieprodukcyjnego przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wartość tego wskaźnika w gminie w 2014 r. wyniosła 46,03, natomiast analogiczne wielkości dla powiatu bocheńskiego i województwa małopolskiego: 50,68 i 51,32.

Udział populacji wieku przedprodukcyjnego zmniejszył się na rzecz populacji wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego. Z uwagi jednak na wyż demograficzny („wyż rodzi wyż”) należy w najbliższych latach spodziewać ograniczonego wzrostu populacji ludności „najstarszej”.

IV.2 Ochrona zdrowia

Gmina charakteryzuje się wysoką dostępnością do usług podstawowej opieki zdrowotnej.

Opiekę zdrowotną zabezpieczają:

- Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej, który obejmuje następujące jednostki:
 - a) Ośrodek Zdrowia w Rzezawie
 - b) Ośrodek Zdrowia w Bratucicach
 - c) Poradnia Rehabilitacyjna w Rzezawie
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nowe Centrum Medycyny Rodzinnej NZOZ w Rzezawie, ul. Wiśniowa 9,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Stomatologiczna w Rzezawie, ul. Wiśniowa 9.

Liczba osób zadeklarowanych do opieki lekarskiej i pielęgniarskiej w latach 2013-2014 w SPGZOZ przedstawia się następująco:

- w 2012 r. – 7288 pacjentów
- w 2013 r. – 7140 pacjentów
- w 2014 r. – 6927 pacjentów
- w 2015 r. planuje się, że liczba zadeklarowanych wyniesie 6124 pacjentów.

SPGZOZ świadczy usługi zdrowotne dla osób zadeklarowanych do opieki lekarskiej w zakresie:

- podstawowej opieki medycznej
- opieki w zakresie medycyny szkolnej
- opieki specjalistycznej – ginekologii
- opieki pielęgniarskiej, położnej środowiskowej
- porad i usług rehabilitacyjnych.

Stan techniczny budynków, Ośrodka Zdrowia w Rzezawie i Bratucicach, w których zlokalizowane są gabinety lekarskie jest dobry. Są to obiekty odremontowane i dostosowane do potrzeb pacjentów, w tym osób niepełnosprawnych. Wybudowany w 2008 r. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medycyny Rodzinnej NZOZ „Nowy” w Rzezawie, ul. Wiśniowa 9 spełnia wszystkie obowiązujące normy użytkowania.

Wśród społeczeństwa istnieje potrzeba zwiększenia dostępności oraz zakresu usług rehabilitacyjnych.

Tabela 6. Porady lekarskie w ramach POZ na 1 mieszkańca

Jednostka terytorialna	porady lekarskie w ramach POZ na 1 mieszkańca
	ogółem
	2014
	-
MAŁOPOLSKIE	6,97
Powiat bocheński	6,16
Rzezawa	4,17

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Na terenie gminy Rzezawa funkcjonują 2 ogólnodostępne apteki. Przedkłada się to na dużą liczbę ludności przypadającą na 1 aptekę , tj. 2 978 osób.

Wnioski:

- 1) Gmina charakteryzuje się wysoką dostępnością do usług podstawowej opieki zdrowotnej. Wysoka jest również liczba porad w ramach POZ, nieznacznie mniejsza od średniej powiatowej i wojewódzkiej.
- 2) Wśród społeczeństwa istnieje potrzeba zwiększenia dostępności oraz zakresu usług rehabilitacyjnych – konieczność utworzenia nowoczesnej poradni rehabilitacyjnej.
- 3) Niski poziom dostępności do usług aptecznych (bardzo duża liczba ludności przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną lub 1 punkt apteczny).

IV.3 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna udzielana jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Rzezawie, ul. Długa 21. obejmuje ona mieszkańców gminy znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Najczęstszą przyczyną udzielania wsparcia jest ubóstwo, długotrwała choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Tabela 7. Rodzaje i wielkość pomocy świadczonej przez GOPS w Rzezawie

wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej	214	209	222	262	280
ilość osób korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej	747	756	715	761	857
ilość osób korzystających z poszczególnych form pomocy					
zasiłki stałe	24	33	34	41	55
zasiłki okresowe	28	19	22	20	21
zasiłki celowe	233	225	245	238	212
usługi opiekuńcze	5	6	6	4	7
posiłek	238	189	190	181	188
zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	112	0	2	54	0
praca socjalna	1047	812	694	801	696

Źródło: dane GOPS - UG Rzezawa

Pracownicy GOPS zdiagnozowali następujące potrzeby na lata 2015-2022:

- utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej,
- utworzenie mieszkań chronionych,
- mieszkania socjalne,
- uruchomienie ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy wraz ze świetlicą terapeutyczną,
- zmiana warunków lokalowych siedziby GOPS.

Wnioski:

- 1) Stosunkowo wysoki odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeciągu 5 lat uległ zwiększeniu o blisko 15%. Średnio co 13 mieszkańców gminy korzysta z takiej formy pomocy.
- 2) Zdiagnozowano następujące potrzeby:
 - utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej ,
 - utworzenie mieszkań chronionych,
 - mieszkania socjalne,
 - uruchomienie ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy wraz ze świetlicą terapeutyczną,
 - zmiana warunków lokalowych siedziby GOPS.

IV.4 Oświata

W gminie Rzezawa sieć placówek oświatowych przedstawia się następująco:

- publicznych przedszkoli – 7 ,
- publicznych szkół podstawowych – 7 ,
- publiczne gimnazja – 3 ,

DIAGNOZA - położenie, obszar, sytuacja społeczno-gospodarcza

- niepubliczne przedszkola (ochronki prowadzone przez siostry zakonne) – 2 ,
- Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałem Przedszkolnym w Ostrowie Królewskim prowadzona przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Ostrów Królewski.

Przedszkola publiczne na terenie gminy znajdują się w miejscowościach: Borek, Bratucice, Dąbrówka, Jodłówka, Łazy, Rzezawa i Krzeczów. Placówki te, dysponują 437 miejscami, z których obecnie korzysta 433 dzieci. Wysoki wskaźnik wykorzystania miejsc w przedszkolach - 99%. Od 2010 r. do 2015 r. liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli wzrosła o 21%.

Tabela 8. Liczba dzieci w przedszkolach

Lp.	Jednostka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	PP Borek	18	28	42	37	22	22
2.	PP Bratucice	32	33	35	40	44	43
3.	PP Dąbrówka	37	46	39	46	45	45
4.	PP Jodłówka	57	62	61	57	66	67
5.	PP Krzeczów	59	66	66	64	63	68
6.	PP Łazy	18	15	20	15	14	15
7.	PP Rzezawa	82	91	126	121	120	122
8.	Ochronka Okulice	30	30	30	30	21	30
9.	Ochronka Rzezawa	25	25	19	23	30	21
	Razem	358	396	438	433	425	433

Źródło: dane GZOSZIP – UG Rzezawa

Stan techniczny obiektów jest dobry, część wymaga remontu elewacji, pomalowania dachu, odwodnienia budynków, remontu lub budowy chodników. Największe potrzeby to przede wszystkim wyposażenie w małą architekturę, meble i materiały dydaktyczne oraz rozszerzenie zakresu i atrakcyjności prowadzonych zajęć.

Tabela 9. Liczba uczniów w szkołach podstawowych

Lp.	Jednostka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	SP Borek	83	89	75	82	101	101
2.	SP Dąbrówka	67	67	64	65	75	75
3.	SP Jodłówka	114	110	103	101	96	95
4.	SP Krzeczów	90	79	78	92	92	92
5.	SP Łazy	99	99	95	96	90	89
6.	SP Okulice	94	98	99	99	103	103
7.	SP Ostrów Królewski (z oddziałem przedszk.)	20	20	23	36	32	31
8.	SP Rzezawa	187	182	177	178	199	198
	Razem	754	744	714	749	788	784

Źródło: dane GZOSZIP – UG Rzezawa

Nieznaczny wzrost liczby uczniów od 2011 do 2015 r.

DIAGNOZA - położenie, obszar, sytuacja społeczno-gospodarcza

- 1) Szkoły podstawowe na terenie gminy Rzezawa zlokalizowane są w miejscowościach: Łazy, Jodłowiec, Rzezawie, Krzeczów, Borek, Ostrów Królewski, Dąbrówka i Okulice. Placówki gimnazjalne funkcjonują w Rzezawie, Łazach i Dąbrówce. Większość obiektów jest w dobrym stanie technicznym. Największe potrzeby to: poprawa efektywności energetycznej szkoły w Dąbrówce, rozbudowa istniejących szkół o sale gimnastyczne lub sale widowiskowo-sportowe, budowa, przebudowa lub rozbudowa obiektów sportowych przy szkołach, zakup materiałów dydaktycznych zwiększających skuteczność kształtowania dzieci ze szkół podstawowych, gimnazjum oraz wyrównujących poziom dostępu do nowoczesnych technik kształcenia. Występuje też konieczność doposażenia w sprzęt meblowy i wymiany sprzętu komputerowego w pracowniach komputerowych, stworzenia profesjonalnych sal dydaktycznych do nauki języków obcych i nauk przyrodniczych, informatycznych i matematycznych w celu zwiększenia zakresu i atrakcyjności prowadzonych zajęć oraz zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych.

Nie bez znaczenia jest także zagospodarowanie przestrzenne otoczenia w odpowiednią infrastrukturę komunikacyjną ułatwiającą dostęp rodzicom i dzieciom, tj. chodniki, parkingi na terenie przyszkolnym.

Tabela 10. Liczba uczniów w gimnazjach

Lp.	jednostka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	PG Dąbrówka	135	115	96	79	75	75
2.	PG Łazy	47	43	45	44	41	40
3.	PG Rzezawa	209	212	228	197	181	179
	Razem	391	370	369	320	297	294

Źródło: dane GZOSZiP – UG Rzezawa

Spadek liczby uczniów w gimnazjach od 2010 do 2015 o 25%, prawdopodobnie spowodowane wyborem szkoły gimnazjalnej na terenie miasta Bochnia. Istnieje zatem konieczność zwiększenia doposażenia w sprzęt meblowy i wymiany sprzętu komputerowego w pracowniach komputerowych oraz stworzenia profesjonalnych sal dydaktycznych do nauki języków obcych, przedmiotów matematycznych, informatycznych i przyrodniczych oraz zwiększenia zakresu i atrakcyjności prowadzonych zajęć.

Na terenie gminy nie ma żadnej szkoły ponadgimnazjalnej, dlatego dalsze kształcenie odbywa się najczęściej w szkołach Bochni i Brzeska, rzadziej Krakowa i Tarnowa.

Tabela 11. Wyposażenie szkół w sale komputerowe i sprzęt komputerowy

Nazwa szkoły	Liczba pracowni komputerowych	Liczba komputerów	Liczba komputerów podłączonych do internetu	Ile sprzęt komp. ma lat (w przybliżeniu)
SP Borek	1	18	18	Komputery zostały odkupione w 2010 r.
ZS Dąbrówka (SP + PG)	2	25	25	10 komputerów z 2013 r. 15 komputerów z 2009 r.
SP Jodłówka	1	25	11	5 komputerów z 2002 r. 11 komputerów z 2004 r. 9 komputerów z 2005 r.
SP Krzeczów	1	23	20	Ok. 10 lat lub więcej
ZSP Łazy (SP+PG)	1	16	16	10 komputerów z 2005 r. 6 komputerów z 2013 r.
SP Okulice	1	17	17	11 komputerów z 2008 r. 6 komputerów z 2014 r.
SP Rzeszawa	2	34	34	24 komputerów 2006 r. 10 komputerów z 2013 r.
PG Rzeszawa	1	24 + 1 laptop nauczyciela	25	11 komputerów z 2006 r. 14 komputerów z 2011 r.

Źródło: dane GZOSZiP – UG Rzeszawa

Analiza powyższych danych wskazuje konieczność wymiany sprzętu komputerowego, którego stan techniczny w miarę upływu czasu uległ pogorszeniu i nie odpowiada obecnym standardom.

Wnioski:

- 1) Wysoki wskaźnik wykorzystania miejsc w przedszkolach - 99%. Od 2010 r. do 2015 r. liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli wzrosła o 21%.
- 2) Konieczność doposażenia przedszkoli w małą architekturę, meble oraz sprzęt i materiały dydaktyczne zwiększające skuteczność rozwoju psychofizycznego dziecka, a także stworzenie warunków dla opieki nad dziećmi do lat 3 oraz dodatkowych zajęć i opieki nad dziećmi w wydłużonym wymiarze czasu.
- 3) Dobra dostępność szkół podstawowych i ponad gimnazjalnych, ale konieczność rozbudowy i modernizacji infrastruktury oświatowej wraz z infrastrukturą komunikacyjną zapewniającą bezpieczeństwo i ułatwiającą dostęp rodzicom i dzieciom, tj. chodniki, parkingi, drogi pożarowe.
- 4) Największe potrzeby to: poprawa efektywności energetycznej szkoły w Dąbrówce, rozbudowa istniejących szkół o sale gimnastyczne lub sale widowiskowo-sportowe, budowa, przebudowa lub rozbudowa obiektów sportowych przy szkołach, zakup materiałów dydaktycznych zwiększających skuteczność kształtowania dzieci ze szkół podstawowych, gimnazjum oraz wyrównujących poziom dostępu do nowoczesnych technik kształcenia. Występuje też konieczność doposażenia w sprzęt meblowy i wymiany sprzętu komputerowego w pracowniach komputerowych, stworzenia profesjonalnych sal dydaktycznych do nauki języków obcych i nauk przyrodniczych, informatycznych i matematycznych w celu zwiększenia zakresu i atrakcyjności prowadzonych

zajęć oraz zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych.

- 5) Mimo niżu demograficznego odnotowanego przez ogólnopolskie statystyki liczba uczących się dzieci w gminie Rzezawa w latach 2010-2015 utrzymuje się na stałym poziomie. Akcentowany problem to konieczność rozwijania opieki przedszkolnej oraz opieki nad dziećmi w żłobkach oraz innych form opieki, organizowanie i utrzymywanie świetlic szkolnych sprawujących opiekę nad dziećmi w wydłużonym wymiarze czasu (po zakończeniu zajęć przedszkolnych i szkolnych). Konieczność zapewnienie dzieciom i młodzieży każdej szkole opiekę lekarską, stomatologiczną oraz psychologiczną i pedagogiczną.
- 6) Na terenie gminy Rzezawa są 2 sale gimnastyczne, jedna przy PG i PSP w Rzezawie, druga przy Zespole Szkół w Dąbrówce. Niestety, w pozostałych szkołach lekcje wychowania fizycznego, spotkania, prelekcje, akademie i inne uroczystości odbywają się w pomieszczeniach zastępczych. Na 1063 uczniów tylko 527 uczniów ma dostęp do sali gimnastycznej, stanowi to 50% całej populacji uczących się na terenie gminy. W tych pozostałych placówkach (Łazy, Krzeczów, Jodłówka, Okulice) istnieje więc konieczność rozbudowy istniejących placówek o sale gimnastyczne lub sale widowiskowo-sportowe.
- 7) Prowadzenie remontów Szkół Podstawowych oraz Gimnazjów wynikających z bieżących potrzeb.

IV.5 Sport

Sport i kultura fizyczna są bardzo ważnym elementem działania samorządu na rzecz rozwoju gminy. Mają one olbrzymi wpływ na rozwój mieszkańców, ich zdrowie i jakość życia. Aktywne ruchowo i zdrowe społeczeństwo gminy buduje pozytywny wizerunek regionu.

Wiodącą rolę w działalności na rzecz rozwoju i upowszechniania kultury fizycznej i sportu na terenie gminy Rzezawa odgrywają szkoły (w zakresie wychowania fizycznego) i kluby sportowe (w ramach swojej działalności statutowej).

Na terenie gminy Rzezawa funkcjonuje 8 klubów sportowych:

1. GOSIR NOVI-RZEZAWIANKA – piłka nożna.
2. LZS Ostrowianka – piłka nożna.
3. LZS Borek – piłka nożna.
4. LZS Błękitni Krzeczów – piłka nożna.
5. UKS Magnus – sekcje: szachowa, piłki siatkowej i tenisa stołowego.
6. MUKS Strzelec – halowa piłka nożna.
7. UKS Basket – koszykówka.
8. UKS Maraton – piłka siatkowa.

Ich działalność oparta jest przede wszystkim na dotacjach uzyskanych z budżetu Gminy Rzezawa oraz środków własnych. Mają do dyspozycji: 5 boisk do gry w piłkę nożną (w Jodłówce,

Rzezawie, Krzeczowie Ostrowie Królewskim i Borku), dwa obiekty wielofunkcyjne (w Krzeczowie i Bratucicach) oraz 2 sale gimnastyczne (w Rzezawie i Dąbrowce). Obiekty sportowe w: Rzezawie, Krzeczowie, Ostrowie Królewskim wymagają gruntownego remontu. Konieczna jest ich modernizacja i rozbudowa łącznie z wymianą nawierzchni trawiastej. Doskonałą inwestycją byłoby wybudowanie stadionu lekkoatletycznego i piłkarskiego. Takie obiekty usytuowane w centrum gminy umożliwiłyby organizację wielu prestiżowych imprez promujących region, pozwoliłyby na rozszerzenie działalności sportowej szkół i klubów działających na terenie gminy, stworzyłyby doskonałą ofertę i zachęciłyby mieszkańców do aktywnego spędzania wolnego czasu. Istnienie tego typu obiektów byłoby szansą na kształtowanie aktywnych prospołecznych postaw, przeciwdziałanie patologiom i poprawienie niepokojącej kondycji naszego społeczeństwa, szczególnie młodego. Brak nowoczesnych obiektów sportowych i terenów rekreacyjnych, ścieżek rowerowych, stadionów lekkoatletycznych, boisk do gry, siłowni plenerowych, placów zabaw sprawia, że jedyną atrakcją i najlepszą alternatywą na spędzenie wolnego czasu dla młodego pokolenia staje się komputer, telewizja, internet. Skutki wyboru tej formy rozrywki najlepiej oddają statystyki, które alarmują, iż współczesna młodzież coraz częściej boryka się z wadami postawy, skrzywieniami kręgosłupa, otyłością, itp. Psychologiczne konsekwencje to izolacja, problemy z komunikacją, trudności w nawiązywaniu i podtrzymywaniu rzeczywistych kontaktów interpersonalnych, stany depresyjne, zamykanie się wirtualnej rzeczywistości. Większa ilość obiektów sportowych, terenów rekreacyjnych skutecznie konkurujących z niezwykle atrakcyjnymi dla młodego człowieka elektronicznymi urządzeniami to szansa na ich prawidłowy rozwój nie tylko umysłowy, ale także emocjonalny, społeczny i psychiczny. Zajęcia prowadzone przez przygotowane do pracy z młodzieżą osoby, sprawdzone i odpowiedzialne, są idealną, wartościową alternatywą dla rozrywek, jakie preferuje współczesna młodzież i dzieci. Ruch, szczególnie ten na świeżym powietrzu, skutecznie przeciwdziała wszelkim schorzeniom, zorganizowane zajęcia integrują młode pokolenie, uczą pięknej, sportowej rywalizacji, zmuszają do wysiłku, sprawdzania i zwiększenia swojej wytrzymałości fizycznej. Sport to ta sfera ludzkiej aktywności, która wszechstronnie rozwija osobowość człowieka, kształtując jego charakter oraz doskonałą fizyczną sprawność i odporność, potrzebna w wielu innych sferach jego życia.

Wnioski:

- 1) Obiekty sportowe w: Rzezawie, Krzeczowie, Ostrowie Królewskim, Łazach, Jodłówce, Borku, Dąbrowce wymagają gruntownego remontu. Konieczna jest ich modernizacja i rozbudowa łącznie z wymianą nawierzchni trawiastej.
- 2) Akcentowany problem to: brak nowoczesnych obiektów sportowych i terenów rekreacyjnych, ścieżek rowerowych, stadionów lekkoatletycznych, boisk do gry, siłowni plenerowych, kortów tenisowych, miasteczka komunikacyjnego, miejsc wypoczynku, skate park, skate tor, itp. Wniosek: Konieczność budowy, rozbudowy, modernizacji i doposażenia wspomnianych obiektów.
- 3) Konieczność zagospodarowania istniejącego kompleksu sportowego GOSiR w Rzezawie (boisko,

trawiaste, trybuny, plac zabaw, zielona siłownia, bieżnia, boisko do koszykówki-siatkówki, kort tenisowy itp.).

IV.6 Kultura/Czytelnictwo

Propagowanie kultury na terenie gminy Rzezawa to zadanie Gminnego Centrum Kultury Czytelnictwa i Sportu. Podstawowym jego celem jest prowadzenie szeroko pojętej działalności kulturalnej. Instytucja funkcjonuje na mocy Uchwały Rady Gminy Rzezawa z dnia 27 marca 1995 r., jej siedziba znajduje się w Rzezawie na ul. Kościelnej 8.

Gminnego Centrum Kultury Czytelnictwa i Sportu prowadzi działalność w zakresie:

- upowszechniania kultury - w placówkach upowszechniania kultury i świetlicach (obecnie funkcjonuje 11 świetlic, w Borku, Buczkowie, Bratucicach, Dąbrówce, Dębinie, Jodłówce, Krzczowie, Łazach, Okulicach, Ostrowie Królewskim i Rzezawie).
- upowszechniania czytelnictwa – poprzez Gminną Bibliotekę Publiczną oraz jej filie w Bratucicach, Buczkowie i Krzczowie.
- kreowania i rozwoju społeczeństwa informacyjnego - w ramach działalności Gminnego Centrum Informacji w Rzezawie oraz filialnych pracowni komputerowych w Łazach i Bratucicach.
- upowszechniania sportu i rekreacji - w ramach działalności Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Rzezawie

Niezależnie od funkcjonowania zorganizowanych form aktywności artystycznej, przez pracowników GCKCzIS w poszczególnych placówkach prowadzone są zajęcia plastyczne, konkursy plastyczne, czytelnicze, organizowane są zabawy w plenerze, wystawy, gry i zabawy. Najważniejsze potrzeby to: doposażenie świetlic wiejskich w sprzęt i urządzenia umożliwiające prowadzenie atrakcyjnych zajęć, zagospodarowanie terenu wokół Wiejskich Domów Kultury. Koniecznym staje się również przebudowa i modernizacja budynku Wiejskiego Domu Kultury w Okulicach oraz Ostrowie Królewskim celem stworzenia odpowiednich warunków lokalowych i tym samym zaspokojenia potrzeb społeczno-kulturowych mieszkańców wspomnianych miejscowości. Akcentowany problem: mało atrakcyjna oferta kulturowa dla mieszkańców gminy.

Tabela 12. Imprezy kulturalne/uczestnicy imprez

Jednostka terytorialna	imprezy		uczestnicy imprez	
	ogółem		ogółem	
	2009	2014	2009	2014
	szt.	szt.	osoba	osoba
Rzezawa	71	47	4205	4080

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Zainteresowanie mieszkańców ofertą organizowanych imprez kulturalnych kształtuje się na stosunkowo wysokim i stałym poziomie, pomimo zmniejszenia tej oferty.

Tabela 13. Koła (kluby), członkowie kół.

Jednostka terytorialna	koła (kluby)		członkowie kół (klubów)	
	ogółem		ogółem	
	2009	2014	2009	2014
	szt.	szt.	osoba	osoba
Rzeszawa	13	3	189	39

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela 14. Zespoły artystyczne, członkowie zespołów artystycznych.

Jednostka terytorialna	zespoły artystyczne		członkowie zespołów artystycznych	
	ogółem		ogółem	
	2009	2014	2009	2014
	szt.	szt.	osoba	osoba
Rzeszawa	3	3	48	42

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wyraźny spadek zaangażowania mieszkańców w działalność kół, zespołów artystycznych. Konieczność aktywizacji mieszkańców, rewitalizacja zapomnianych tradycji i kultury oraz stworzenia odpowiedniej zachęcającej infrastruktury kulturalnej.

Tabela 15. Księgozbiór bibliotek

Jednostka terytorialna	księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	
	2008	2013
	wol.	wol.
MAŁOPOLSKIE	3306,3	3240,0
Powiat bocheński	3959,7	3853,0
Rzeszawa	3311,7	3171,0

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela 16. Czytelnicy bibliotek publicznych

Jednostka terytorialna	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	
	2008	2013
	osoba	osoba
MAŁOPOLSKIE	204	200
Powiat bocheński	228	196
Rzeszawa	133	120

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Spadek dostępności do usług bibliotecznych (spadek liczby woluminów pozostających w dyspozycji placówek bibliotecznych. Niewielki spadek poziomu czytelnictwa wśród mieszkańców (spadek liczby

czytelników bibliotek publicznych o 8,2%. Akcentowany przez społeczność lokalną istotny problem to: poprawa dostępności do usług bibliotecznych oraz brak nowoczesnego centrum bibliotecznego.

Wnioski:

- 1) Najważniejsze potrzeby to: doposażenie świetlic wiejskich w sprzęt i urządzenia umożliwiające prowadzenie atrakcyjnych zajęć, zagospodarowanie terenu wokół Wiejskich Domów Kultury.
- 2) Przebudowa i modernizacja budynku Wiejskiego Domu Kultury w Okulicach oraz Ostrowie Królewskim celem stworzenia odpowiednich warunków lokalowych i tym samym zaspokojenia potrzeb społeczno-kulturowych mieszkańców wspomnianych miejscowości.
- 3) Akcentowany problem: mało atrakcyjna oferta kulturowa dla mieszkańców gminy. Wniosek: konieczność wzrostu atrakcyjności oferty kulturalnej poprzez organizację imprez, warsztatów, turniejów, itp.
- 4) Wyraźny spadek zaangażowania mieszkańców w działalność kół, zespołów artystycznych. Konieczność aktywizacji mieszkańców, rewitalizacja zapomnianych tradycji i kultury oraz stworzenia odpowiedniej zachęcającej infrastruktury kulturalnej.
- 5) Akcentowana przez społeczność lokalną istotna potrzeba to: konieczność poprawy dostępności do usług bibliotecznych oraz brak nowoczesnego centrum bibliotecznego.

IV.7 Bezpieczeństwo

Stan bezpieczeństwa publicznego jest jednym z najistotniejszych czynników wpływających na poziom życia mieszkańców gminy Rzeszawa. Zagadnienie zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia na terenie Rzeszawa to głównie zagrożenie: przestępczością, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, pożarowe i miejscowe, powodziowe oraz ruchami masowymi. Instytucje zapewniające mieszkańcom bezpieczeństwo w zakresie ładu i porządku publicznego to Komenda Powiatowa Policji oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej. Służby te wspierane są przez 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie gminy Rzeszawa. Instytucje te ściśle współpracują ze sobą mając za zadanie zapewnienie bezpieczeństwa publicznego społeczeństwu. W ramach współpracy z KP Policji i KP PSP w Bochni, Gmina Rzeszawa wspiera finansowo te służby w celu poprawy jakości i efektywności ich pracy. Swoją wkład w poprawę bezpieczeństwa mają również władze gminy. Działając na podstawie Ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. nr 89, poz. 590 z 2007 r. z póź. zm.), Wójt gminy Rzeszawa powołał Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Obowiązki Przewodniczącego Zespołu pełni Sekretarz Gminy. W skład zespołu wchodzi, w zależności od potrzeb, przedstawiciele: Komendy Powiatowej Policji w Bochni, Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Bochni, ochotniczych straży pożarnych działających na terenie gminy, służby zdrowia, kierownicy referatów i pracownicy Urzędu Gminy. Powołany Zespół pracuje w trybie posiedzeń, posiada stałą łączność radiową i ściśle współpracuje

z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego. Jego działalność usprawnia działania i wymianę informacji między służbami biorącymi udział w akcji, tym samym zwiększając bezpieczeństwo publiczne. Akcentowanym przez mieszkańców problemem w zakresie zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa jest konieczność zamontowania monitoringu wizyjnego szczególnie niebezpiecznych miejsc oraz zmniejszyć zagrożenia patologiami społecznymi wśród młodzieży.

Ważnym zagadnieniem jest stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Przez gminę Rzezawa przebiegają: międzynarodowa droga E-40 relacji granica państwa – Jędrzychowice- Wrocław- Gliwice- Katowice - Kraków – Tarnów- Rzeszów- Jarosław – Korczowa – granica państwa, jak również został wybudowany zjazd z autostrady A4 w miejscowości Krzeczów. Takie usytuowanie sprawia wzrost natężenia ruchu drogowego.

Wnioski:

Akcentowanym przez mieszkańców problemem w zakresie zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa drogowego jest konieczność wybudowania ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż głównych szlaków drogowych oraz zminimalizować negatywne skutki wzrastającego natężenia ruchu drogowego na drogach gminy.

Kolejnymi rodzajami zagrożeń dla bezpieczeństwa mieszkańców są tzw. zagrożenia pożarowe i miejscowe oraz powodziowe, a także związane z ruchami masowymi. Wg danych zawartych w Biuletynie Informacyjnym Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Bochni (dane za 1014r.) w okresie 10 – letnim najwięcej zdarzeń odnotowuje się na terenie miasta Bochni oraz gmin: Bochnia, Nowy Wiśnicz, Drwinia, Rzezawa. Na podstawie informacji można stwierdzić, że ilość interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej na terenie powiatu bocheńskiego w roku 2014 wynosiła 1074. Dodatkowo w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego nastąpił wzrost ilości pożarów, aż o 33 zdarzenia. Tendencję wzrostową utrzymują również wyjazdy do tzw. miejscowych zagrożeń. Opierając się na danych dotyczących jednostek OSP z terenu Gminy Rzezawa można zauważyć, że ich interwencje dotyczą nie tylko bezpośrednich akcji gaśniczych, ale również usuwania miejscowych zagrożeń związanych ze wzrostem liczby zdarzeń związanych z usuwaniem skutków nawałnic oraz obfitych opadów deszczu, a także z wrastającym ruchem samochodowym.

Wnioski:

- 1) OSP jest jedyną służbą bezpośredniego reagowania jaką dysponuje Gmina Rzezawa. Istnieje konieczność ciągłego doposażenia jednostek OSP, w szczególności:
 - zamontowanie w jednostkach OSP systemu selektywnego wywołania,
 - wyposażenie jednostek OSP w nowszej generacji samochody i sprzęt przeciwpożarowy,
 - wyposażenie strażaków - ochotników w atestowane wyposażenie indywidualne,

- remont, przebudowę i modernizację budynków OSP w celu zwiększenia gotowości bojowej jednostek oraz dostosowania remiz do powszechnie obowiązujących norm związanych z funkcjonalnością tego typu obiektów.

Zagrożenie powodziowe na terenie gm. Rzezawa wiąże się przede wszystkim z rzeką Gróbką. Jej górny odcinek o licznych dopływach przechodzi przez obszary górskie, co sprawia że w trakcie nawałnych opadów deszczu prowadzi do gwałtownego wzbierania wody w korycie i w rezultacie do powodzi. Gróbka jest rzeką, która silnie menadruje, co utrudnia swobodny przepływ wody i przyczynia się do rozlewania wezbranych wód na rozległe tereny. Zagrożenie wzmacnia niedrożność koryta, obumarłe korzenie i powalone drzewa oraz zaśmiecenie. Dodatkowo przepływ wody blokuje masa gruntu spływająca bądź osuwająca się do koryta po nieumocnionych zboczach. Przyczynia się do powstania miejsc ze stojącą wodą o podniesionym poziomie. Po obfitych deszczach które miały miejsce w 2010 roku wezbrane wody rzeki zalały gospodarstwa w Łazach oraz w Rzezawie. Obszary położone w równinnej części gminy narażone są na podtopienia głównie podczas długotrwałych opadów atmosferycznych oraz w okresie roztopów. Dzieje się tak, ponieważ są to tereny bezodpływowe o płytkich wodach gruntowych. Na zasięg podtopień wpływa także niedrożność rowów melioracyjnych. Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego które zostały opracowane w ramach projektu "Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami" (ISOK) przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB - Centra Modelowania Powodzi i Suszy w Gdyni, Poznaniu, Krakowie i we Wrocławiu potwierdzają fakt, że obszar Gminy Rzezawa narażony jest na powodzie i podtopienia ze strony rzeki Gróbki i wpływających do niej potoków.

Zagrożenia ruchami masowymi występują głównie w południowej części gminy w obrębie Pogórza Wiśnickiego. Szczególnym zagrożeniem objęta jest miejscowość Łazy, gdzie odnotowano znaczną liczbę osuwisk, z których największe przybrało powierzchnię 12 ha i objęło swym zasięgiem kilka domostw. Większość osuwisk w południowej części Łazów sięga po potok Gróbka, co świadczy o istotnej roli tego cieku w powstawaniu osuwisk. W 2010r. po długotrwałych i obfitych opadach oraz nasączeniu gruntu wodą powstało kilka nowych osuwisk. Największe 1 – hektarowe spowodowało całkowite zniszczenie budynków gospodarczych oraz spływ znacznych ilości ziemi do rzeki.

Wnioski:

Aby zapobiec i zniwelować skutki powodzi i potopień oraz ruchów masowych należy podjąć następujące kroki:

- 1) uporządkowanie i oczyszczenie koryta rzeki Gróbki dla zapewnienia swobodnego przepływu wody;

DIAGNOZA - położenie, obszar, sytuacja społeczno-gospodarcza

- 2) umocnienie skarp brzegowych rzeki, w celu zabezpieczenia przez osuwaniem się zboczy koryta, blokujących przepływ i zagrażających stabilizacji położonych w pobliżu budynków.
- 3) poprawę stanu koryt rowów przydrożnych, potoków, rowów melioracyjnych w środkowej i północnej części gminy.
- 4) odtworzenie zasypanych rowów.

IV.8 Infrastruktura techniczna

Infrastruktura gospodarcza (techniczna, ekonomiczna, produkcyjna, techniczno – ekonomiczna,) jest niezbędnym czynnikiem rozwoju wszystkich form działalności człowieka. Od jej sprawności i nowoczesności zależy długookresowe tempo rozwoju całej gospodarki, regionów, a także poziom życia ludności.

Infrastruktura pełni w gospodarce charakterystyczne funkcje:

- usługowy charakter działalności i powszechna dostępność,
- występowanie korzyści zewnętrznych dla beneficjentów końcowych,
- wysoka kapitałochłonność i często niepodzielność techniczna,
- występowanie związków o charakterze komplementarnym lub substytucyjnym,
- długowieczność i trwałość obiektów,
- ograniczona możliwość stosowania mechanizmów rynkowych i konieczność publicznego zarządzania działalnością,
- zastępowanie ilości przez jakość usług.

IV.8.1 Infrastruktura drogowa

Gmina Rzezawa posiada bardzo korzystne położenie komunikacyjne. Gmina znajduje się przy drodze krajowej nr DK4 i autostrady A4. Trasa ta rozciąga się od granicy polsko-niemieckiej, aż do przejścia granicznego z Ukrainą i stanowią węzeł komunikacyjny o znaczeniu międzynarodowym.

Przez gminę przebiegają ważne w skali regionu drogi powiatowe (1428K, 1424K, 1435K, 1442K, 2087K, 2089K, 2090K, 2091K, 2094K). Drogi powiatowe przecinają się i łączą tworząc rozbudowaną sieć komunikacyjną. Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 54 km.

Drogi gminne zapewniają obsługę mieszkańców w zakresie dostępności do dróg wyższej rangi, jak również obsługę gospodarki rolnej.

Długość dróg gminnych lokalnych to 43,2 km.

Długość dróg wewnętrznych to 103,1 km.

Wnioski:

- 1) Stan techniczny dróg powiatowych i gminnych nie jest zadowalający, istnieje problem z ograniczoną przepustowością oraz złą nawierzchnią dróg, brakiem chodników oraz oświetlenia. Konieczna jest ich modernizacja w celu zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa oraz dogodnego dotarcia do ośrodków zdrowia, kultury, oświaty i innych instytucji.
- 2) W ramach rozbudowy systemów komunikacji i zarządzania infrastrukturą techniczną i społeczną należy dłożyć starań do budowy drogi łączącej miejscowość Rzezawa i Jodłówka (przedłużenie drogi Zielonej). Działanie to bezpośrednio będzie przekładać się na podniesieniu standardu życia społeczności lokalnej oraz niwelowania barier infrastrukturalnych dla inwestycji produkcyjnych i usługowych. Poszczególne sołectwa gminy posiadają połączenia autobusowe i busowe, co pozwala mieszkańcom dotrzeć do innych miejscowości gminy Rzezawa oraz do miast Bochni i Brzeska. Przez gminę przebiega również linia kolejowa relacji Kraków Główny – Medyka. Jest to linia pasażersko-towarowa ze stacją osobową w miejscowości Rzezawa.
- 3) Ukierunkowanie na tworzenie nowych powiązań komunikacyjnych, podejmowanie działań uzupełniających układ komunikacyjny gminy, usprawnienie infrastruktury drogowej w zakresie obsługi terenów zabudowy, wyznaczeniu i budowy ścieżek rowerowych i spacerowych oraz innych urządzeń bezpieczeństwa ruchu np. zatok autobusowych, budowę miejsc parkingowych i postojowych, likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych.

IV.8.2 Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Dominuje system indywidualnego zaopatrywania w ciepło obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych. Mieszkańcy ogrzewają swoje domy najczęściej przy pomocy pieców węglowych, gazowych i węglowo-drzewnych. Obiekty należące do gminy wyposażone są w kotłownie gazowe. Domy na terenie gminy są ogrzewane indywidualnie. Kotłownie opalane są paliwami stałymi lub gazem ziemnym. Źródła te wymagają modernizacji, a w przyszłości należy zaplanować zmianę paliw na ekologiczne. Znaczna część budynków jest podłączona do sieci gazowej. Gaz ziemny jest używany przez mieszkańców w kuchniach gazowych, do podgrzewania ciepłej wody użytkowej oraz w ogrzewaniu centralnym. Przy ogrzewaniu wody można wykorzystać OZE odnawialne źródła energii w postaci paneli fotowoltaicznych i solarnych. System paneli fotowoltaicznych wytwarza energię elektryczną ze źródła odnawialnego, za jakie w czasowej mikroskali zwykle używa się Słońce, obecnie bardzo dynamicznie się rozwija i należy przypuszczać, że w niedalekiej przyszłości będzie coraz powszechniej stosowana.

Wnioski:

Istnieje konieczność uwrażliwienia mieszkańców na potrzebę ochrony powietrza i zaktywizowanie ich w kierunku wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz stosowania technologii zapewniających minimalne wskaźniki gazów i pyłów do powietrza.

IV.8.3 Zaopatrzenie w gaz

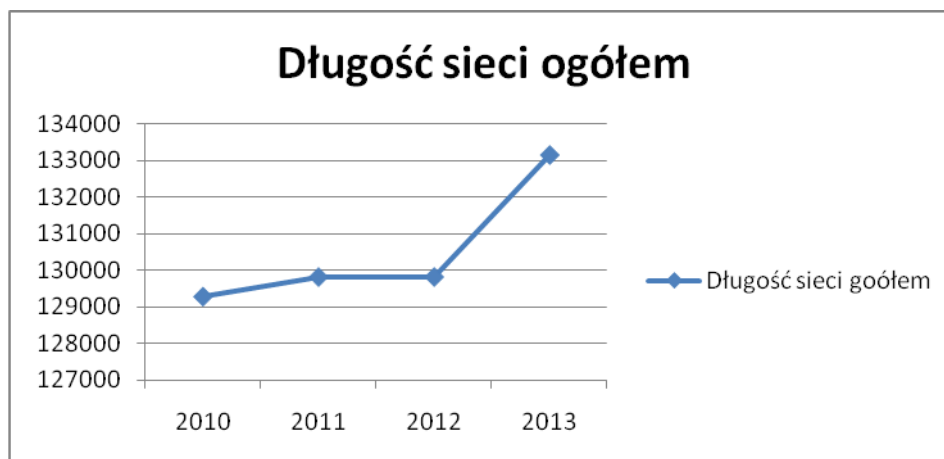
Gmina Rzeszawa jest zgazyfikowana. sieć gazową zaopatruje Polska Spółka Gazownictwa, Oddział I w Tarnowie, Rejon Dystrybucji Gazu w Bochni. Z roku na rok rośnie zapotrzebowanie na gaz. Gospodarstwa domowe decydują się na ogrzewanie budynków gazem jak wynika to z wykresu. Nadal to jest zbyt mała ilość gospodarstw korzystających z sieci gazowej do celów ogrzewania swoich budynków.

Tabela 17. Sieć gazowa stan na 31.12.2014r.

Długość sieci przesyłowej [m]	Długość sieci rozdzielczej [m]	Liczba przyłączy [szt.]
133139	108621	2439

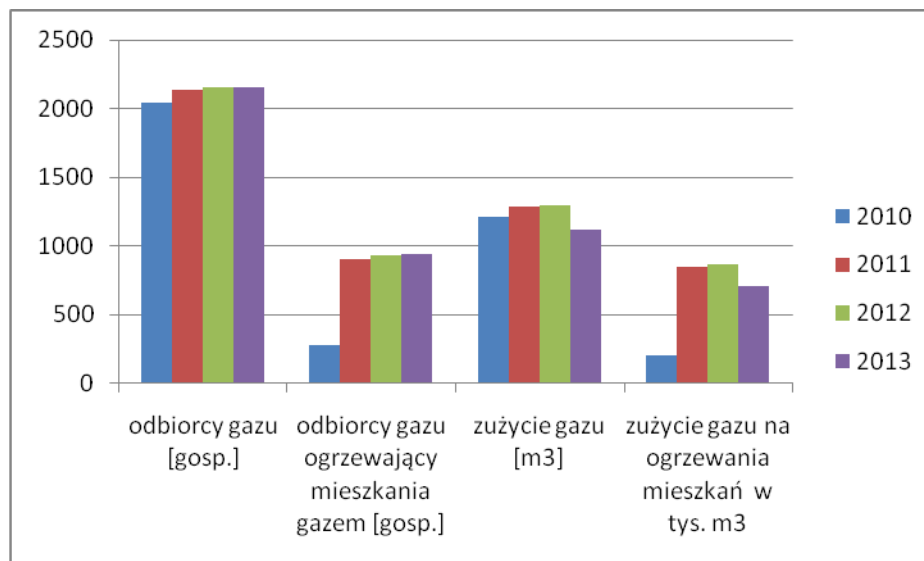
Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 2. Długość sieci gazowej (ogółem)

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela 18. Odbiorcy gazu

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wniosek:

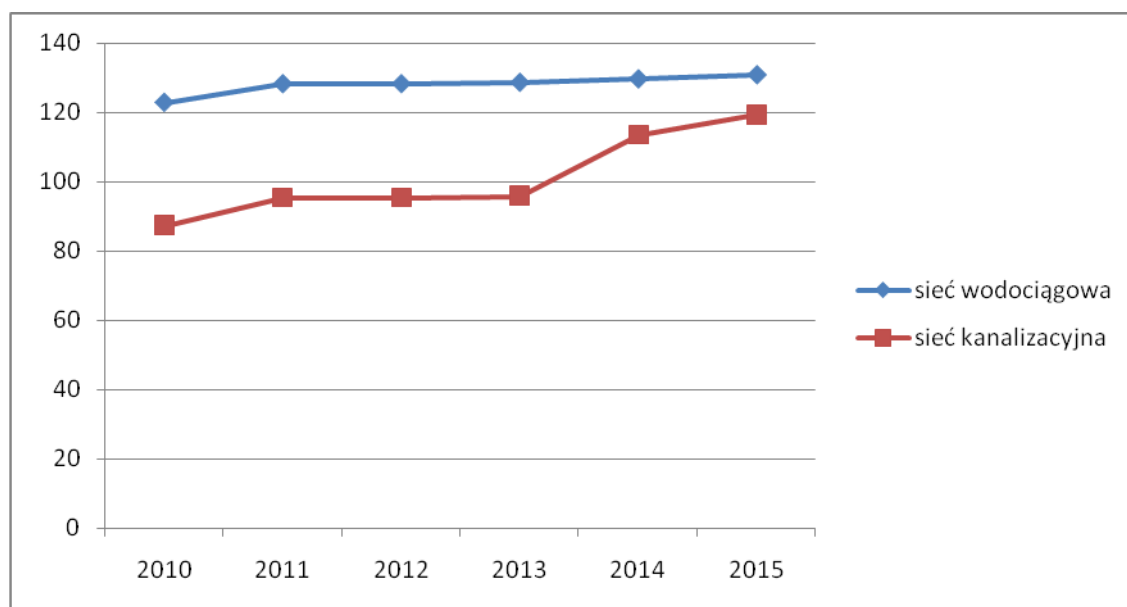
- 1) Rozdzielczość sieć gazowa średniego ciśnienia doprowadzona jest do wszystkich miejscowości gminy, a przepustowość istniejących stacji redukcyjno-pomiarowych nie limitują możliwości podłączania nowych odbiorców.
- 2) System zaopatrzenia gminy w gaz należy uznać za wystarczający. Wymagana jest modernizacja i niewielka rozbudowa.

IV.8.4 Wodociąg i kanalizacja sanitarna

Wśród głównych barier rozwojowych gminy Rzezawa (zwłaszcza z punktu widzenia zachodzących procesów suburbanizacji oraz napływu potencjalnych inwestorów), należy uznać niezadowalający poziom zagospodarowania terenu w zakresie infrastruktury technicznej (przede wszystkim zaś niski poziom dostępności do systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych – zwłaszcza na obszarach północnych wsi). Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 119,21 km. Uporządkowaną gospodarkę ściekową posiadają wsie: Borek, Okulice, Rzezawa, Krzeczów, Łazy, Jodłówka, Ostrów Królewski. Na kanalizację czeka dalsza część Buczkowa, Dębina, Dąbrówka, dalsza część Bratucic. W miejscowościach tych ścieki z indywidualnych gospodarstw odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych (szamb), skąd wywożone są do oczyszczalni w Borku lub w sposób niekontrolowany do rowów, cieków lub do ziemi. Stąd inwestycja w dalszą rozbudowę kanalizacji przybiera ważny charakter zwłaszcza, że północna część gminy jest w znacznym stopniu

pokryta Bratucickim Obszarem Chronionego Krajobrazu oraz obszarem Natura 2000. Gmina Rzezawa charakteryzuje się dosyć wysoką aktywnością w zakresie rozbudowy istniejącego systemu odprowadzania oraz oczyszczania ścieków m.in. dzięki zaangażowaniu środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych. W poniższej tabeli przedstawiono analizę rozwoju sieci na przestrzenie lat 2010 – 2015. Analizując poniższe dane można zauważyć, że gmina wykazuje wzrost w zakresie rozbudowy kanalizacji sanitarnej i przyłączany gospodarstw, a to ma przełożyć się na wzrost stopnia wyposażenia gminy w system odbioru i oczyszczania ścieków oraz dostarczania wody.

Wykres 3. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy stan na dzień 31.07.2015 r.

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Na terenie gminy znajdują się dwie własne oczyszczalnie ścieków, ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Borku i w Okulicach z miejscowości zlokalizowanej w części północnej gminy. Ścieki z części południowej gminy (wsie Jodłówka, Rzezawa, Krzeczów, Łazy) odprowadzanej są do oczyszczalni ścieków w Bochni.

Do oczyszczalni ścieków w Borku odprowadzane są ścieki z następujących miejscowości: Borek i Ostrów Królewski.

Do oczyszczalni ścieków w Okulicach odprowadzane są ścieki z następujących miejscowości: Dębina, Bratucice, Okulice, Buczków.

Do oczyszczalni ścieków w Bochni odprowadzane są ścieki z następujących miejscowości: Łazy, Rzezawa, Jodłówka, Krzeczów.

W następujących tabelach przedstawiono koszty oczyszczalni ścieków w Borku, Okulicach, i Bochni.

Roczny koszt utrzymania 2013 rok				
Koszty rodzajowe	OŚ OKULICE wraz z siecią kanalizacyjną	OŚ BOREK wraz z siecią kanalizacyjną	Sieć kanaliz. do OŚ Bochnia	Razem
Amortyzacja	0,00	215 610,70	920 188,12	1 135 798,82
koszty materiałowe	0,00	9 638,68	28 163,27	37 801,95
koszty en.elekt.	0,00	58 241,48	106 788,11	165 029,59
usługi remontowe	0,00	10 310,65	42 732,07	53 042,72
Pozostałe usługi	0,00	5 628,46	1 164 791,28	1 170 419,74
usługi telekom.	0,00	1 591,88	0,00	1 591,88
Analizy ścieków	0,00	2 300,00	0,00	2 300,00
Różne opłaty i składki	0,00	5 322,48	5 400,71	10 723,19
Koszt czyszczenia kanalizacji z tyt.um.zlec.	0,00	918,67	3 911,33	4 830,00
Koszt administracji	0,00	72 478,41	308 585,77	381 064,18
Razem	0,00	382 041,41	2 580 560,66	2 962 602,07

Źródło: dane GZGK Rzeszawa – opracowanie własne

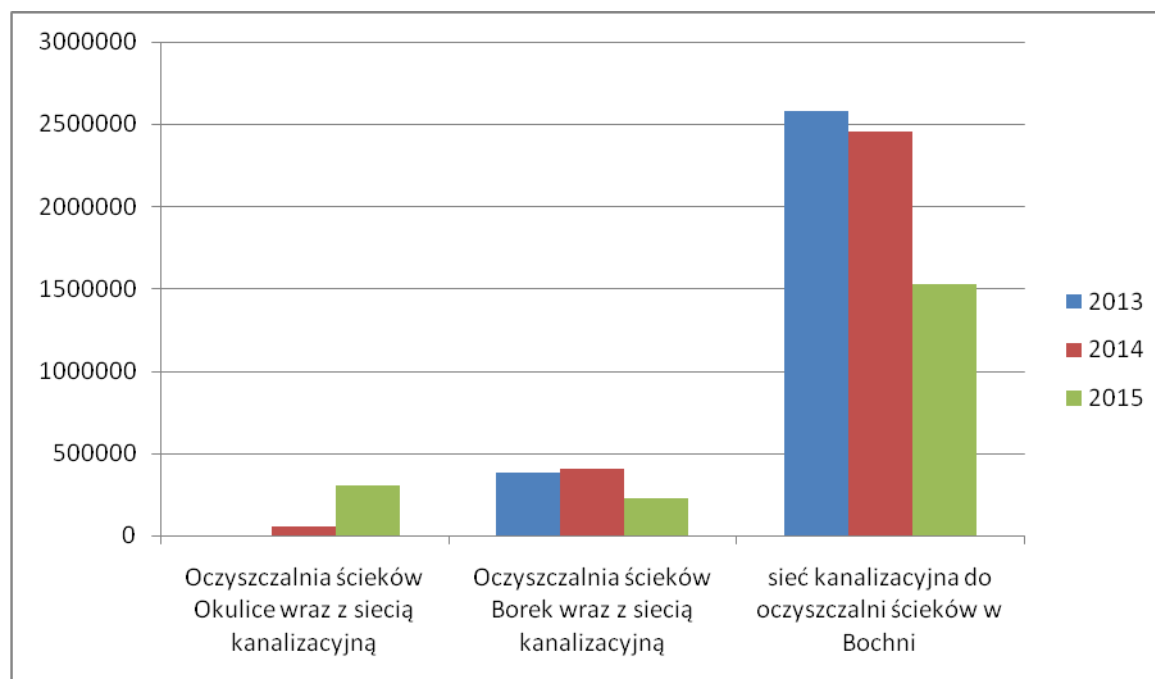
Roczny koszt utrzymania 2014 rok				
Koszty rodzajowe	OŚ OKULICE wraz z siecią kanalizacyjną	OŚ BOREK wraz z siecią kanalizacyjną	Sieć kanaliz. do OŚ Bochnia	Razem
Amortyzacja	0,00	215 610,70	920 188,12	1 135 798,82
koszty materiałowe	6 013,33	15 104,58	28 481,63	49 599,54
koszty en.elekt.	14 134,43	57 429,34	106 347,19	177 910,96
usługi remontowe	1 889,50	11 472,83	35 210,92	48 573,25
Pozostałe usługi	7 847,34	9 214,43	1 028 111,42	1 045 173,19
usługi telekom.	2 057,13	1 574,16	0,00	3 631,29
Analizy ścieków	2 833,58	2 833,57	0,00	5 667,15
Różne opłaty i składki	3 058,15	7 956,97	1 419,02	12 434,14
Koszt czyszczenia kanalizacji z tyt.um.zlec.	0,00	2 875,00	2 875,00	5 750,00
Koszt administracji	17 773,30	83 461,01	331 206,14	432 440,45
Razem	55 606,76	407 532,59	2 453 839,44	2 916 978,79

Źródło: dane GZGK Rzeszawa – opracowanie własne

Koszt utrzymania I-VII/2015 rok				
Koszty rodzajowe	OŚ OKULICE wraz z siecią kanalizacyjną	OŚ BOREK wraz z siecią kanalizacyjną	Sieć kanaliz. do OŚ Bochnia	Razem
Amortyzacja	240 904,79	126 068,00	538 198,06	905 170,85
koszty materiałowe	5 038,66	9 280,99	18 448,84	32 768,49
koszty en.elekt.	34 361,57	34 853,06	57 753,24	126 967,87
usługi remontowe	1 423,52	3 548,86	17 097,62	22 070,00
Pozostałe usługi	1 557,23	3 882,24	690 426,93	695 866,40
usługi telekom.	1 882,88	920,06	0,00	2 802,94
Analizy ścieków	925,00	925,00	0,00	1 850,00
Różne opłaty i składki	2 152,63	2 769,45	4 962,09	9 884,17
Koszt czyszczenia kanalizacji z tyt.um.zlec.	259,61	647,22	3 118,17	4 025,00
Koszt administracji	16 676,35	41 574,54	200 297,22	258 548,11
Razem	305 182,24	224 469,42	1 530 302,17	2 059 953,83

Źródło: dane GZGK Rzeszawa – opracowanie własne

Wykres przedstawiony poniżej przedstawia kształtowanie się kosztów [zł] w okresie 2013 – 2015 (do połowy roku).

Źródło: dane GZGK Rzeszawa – opracowanie własne

Poniżej został przedstawiona tabela ukazująca ilość odprowadzanych ścieków do poszczególnych oczyszczalni ścieków.

Ilość odprowadzanych ścieków [m ³]			
Oczyszczalnia ścieków	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015 I połowa
Okulice	-	18 000	10 000
Borek	52 000	62 000	29 000
Bochnia	306 283	269 971	176 116

Źródło: dane GZGK Rzezawa – opracowanie własne

Na podstawie danych przedstawionych powyżej oszacowany roczny koszt ścieków odprowadzanych do oczyszczalni.

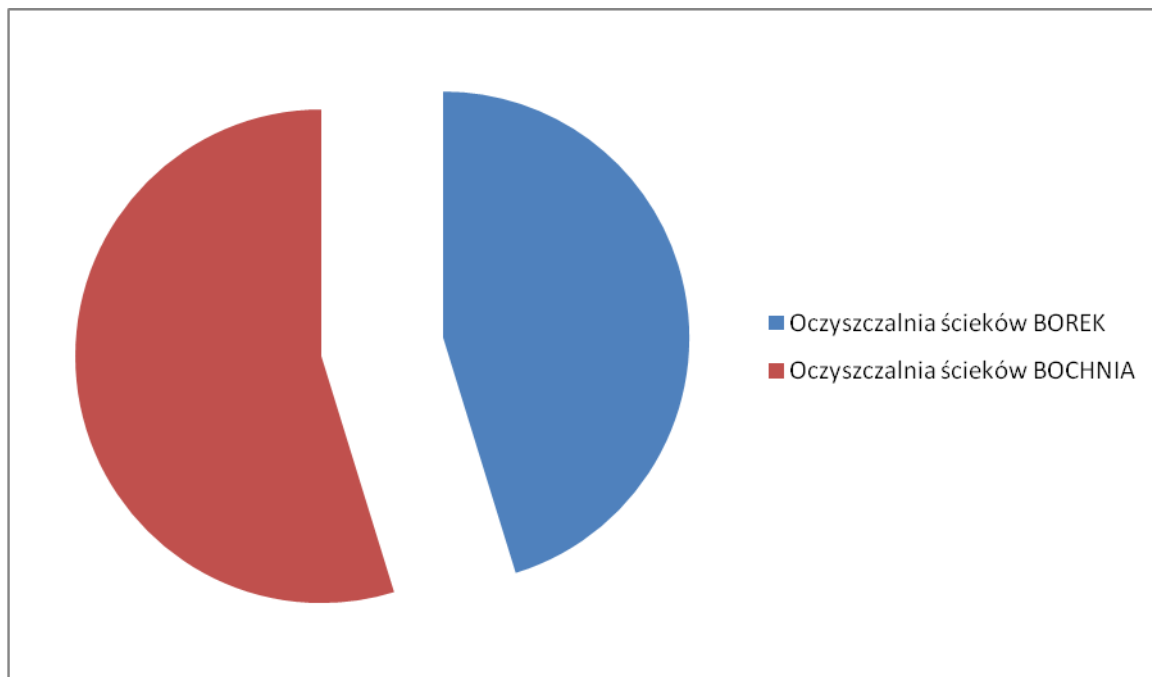
Koszt ścieków odprowadzanych do oczyszczalni ścieków w Okulicach wynosi w 2014 r. – ok. 3,09 zł/m³, w 2015 r. – ok. 30,5 zł/m³ (oczyszczalnia nowa w trakcie rozruchu – wybudowana w 2014 r.) co daje średnią 16,79 zł/m³. Tutaj należy pamiętać, że ta oczyszczalnia jest nowa i w trakcie rozruchu więc generuje w stosunku do już działającej oczyszczalni na początku dużo większe koszty.

Koszt ścieków odprowadzanych do oczyszczalni ścieków w Borku w 2013 r. – ok. 7,35 zł/m³, w 2014 r. – ok. 6,57 zł/m³, 2 połowie 2015 r. – ok. 7,74 zł/m³ co daje średnią wartość 7,22 zł/m³.

Koszt ścieków odprowadzanych do oczyszczalni ścieków w Bochni w 2013 r. 8,43 zł/m³, w 2014 r. – ok. 9,09 zł/m³, w połowie 2015 r. – ok. 8,69 zł/m³, co daje średnią wartość 8,74 zł/m³.

Po analizie ilości odprowadzonych ścieków i kosztów utrzymania oczyszczalni ścieków można powiedzieć, że koszt utrzymania własnej oczyszczalni i odprowadzania do niej ścieków jest tańszy (nie biorąc pod uwagę nowo wybudowanej oczyszczalni z uwagi na niewykorzystanie pełnego potencjału – rozruch rozpoczął się pod koniec 2014 r.) niż koszt jaki ponosi gmina na rzecz oczyszczalni ścieków w Bochni.

Poniższy wykres ilustruje poglądowy koszt odprowadzania ścieków do oczyszczalni ścieków w Borku i w Bochni.

Źródło: dane GZGK Rzeszawa – opracowanie własne

Konserwacja i eksploatacja sieci kanalizacyjnej należy do obowiązków Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej. Wykonuje on okresowe remonty oraz zajmuje się likwidacją występujących awarii. Istniejąca oczyszczalnia ścieków w Borku jest w bardzo złym stanie technicznym i konieczne jest jej wyremontowanie jak również ewentualna przebudowa i rozbudowa z dostosowaniem do istniejących standardów. Natomiast budowa nowej oczyszczalni ścieków (planowo w miejscowości Krzeczów) pozwoliłaby na odprowadzenie ścieków z miejscowości południowych do własnej oczyszczalni, a nie do oczyszczalni ścieków w Bochni. Z analizy wynika, że koszt rocznej opłaty za korzystanie z bocheńskiej oczyszczalni jest dużo większy, niż koszt utrzymania własnej oczyszczalni. Chodzi tutaj nie tylko o aspekt ekonomiczny, ale również ekologiczny. W miejscowościach które wchodzi w skład aglomeracji Bochnia Miasto określonej w Rozporządzeniu Wojewody Małopolskiego nr 21/06 z 2006 roku tj., Rzeszawa, Łazy, Krzeczów i Jodłówka ma miejsce znaczna rozbudowa mieszkaniowa, a także rozwój sektora gospodarczego. W świetle takich uwarunkowań niezbędnym wydaje się budowa własnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Krzeczów zapewniającej odbiór ścieków bytowych teraźniejszych oraz przyszłych mieszkańców.

Wnioski:

- 1) Na kanalizację czeka dalsza część Buczkowa, Dębina, Dąbrówka, dalsza część Bratucic. W miejscowościach tych ścieki z indywidualnych gospodarstw odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych (szamb), skąd wywożone są do oczyszczalni w Borku lub w sposób niekontrolowany do rowów, cieków lub do ziemi. Stąd inwestycja w dalszą rozbudowę kanalizacji przybiera ważny charakter zwłaszcza, że północna część gminy jest w znacznym stopniu pokryta Bratucickim Obszarem Chronionego Krajobrazu oraz obszarem Natura 2000.
- 2) Istniejąca oczyszczalnia ścieków w Borku jest w bardzo złym stanie technicznym i konieczne jest jej wyremontowanie jak również ewentualna przebudowa i rozbudowa z dostosowaniem do istniejących standardów. Jest stan jest tak zły, że nie podjęcie działań w tym kierunku grozi lokalną katastrofą ekologiczną.
- 3) Budowa nowej oczyszczalni ścieków (planowo w miejscowości Krzeczów) pozwoliłaby na odprowadzenie ścieków z miejscowości południowych do własnej oczyszczalni, a nie do oczyszczalni ścieków w Bochni. Z wstępnie przeprowadzonej analizy wynika, że koszt rocznej opłaty za korzystanie z bocheńskiej oczyszczalni jest dużo większy, niż koszt utrzymania własnej oczyszczalni. Chodzi tutaj nie tylko o aspekt ekonomiczny, ale również ekologiczny. Własna oczyszczalnia powoduje brak zależności w systemie ochrony środowiska. W miejscowościach które wchodzi w skład aglomeracji Bochnia Miasto określonej w Rozporządzeniu Wojewody Małopolskiego nr 21/06 z 2006 roku tj., Rzezawa, Łazy, Krzeczów i Jodłówka ma miejsce znaczna rozbudowa mieszkaniowa, a także rozwój sektora gospodarczego. W świetle takich uwarunkowań niezbędnym wydaje się budowa własnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Krzeczów zapewniającej odbiór ścieków bytowych teraźniejszych oraz przyszłych mieszkańców.

Na terenie gminy Rzezawa znajduje się sprawnie działająca sieć wodociągowa zaopatrująca w wodę ludność i zakłady produkcyjne. Woda doprowadzana jest z ujęcia na rzece Raba w Bochni przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.. Właścicielem wodociągu na terenie Rzezawy jest Gmina. Z sieci wodociągowej korzysta obecnie ok. 8000 mieszkańców, a także budynki użyteczności publicznej, jednostki gospodarcze, obiekty rekreacyjne i sportowe. Rozbudowa sieci wodociągowej jest bardzo istotna dla gminy z uwagi na zmianę klimatu i występujące susze. Konieczne jest budowa sieci wodociągowej w miejscowości Dąbrówka, jak również w miejscowości Buczków. Natomiast pozostałe miejscowości również czekają na dalszą rozbudowę sieci z uwagi na ciągłą rozbudowę terenów i powstawanie coraz to większej liczby budynków mieszkalnych. W dalszym części pokazane zostanie jak szybko rozrasta się infrastruktura mieszkaniowa. W związku ze wzrostem przyłączy konieczna jest rozbudowa sieci wodociągowej. Dostarczenie wody indywidualnym użytkownikom jest jednym z priorytetowych do spełnienia celów gminy. W celu przeciwdziałania barierom rozwojowym związanym z niedostatecznym poziomem

dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, jak również w celu wzmocnienia poziomu atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej oraz konkurencyjności obszaru gminy, rozbudowa istniejącego systemu wody, odprowadzania i oczyszczania ścieków jak również przebudowa i remont istniejącej oczyszczalni ścieków w Borku, budowa nowej oczyszczalni ścieków wydaje się być jednym z najważniejszych i kontynuowanych zadań samorządu gminy w kolejnych latach.

Wnioski:

- 1) Konieczne jest budowa sieci wodociągowej w miejscowości Dąbrówka, jak również w miejscowości Buczków.
- 2) Rozbudowa sieci wodociągowej jest bardzo istotna dla gminy z uwagi na zmianę klimatu i występujące susze oraz szybko rozrastają się infrastrukturę mieszkaniową.
- 3) Dostarczenie wody indywidualnym użytkownikom jest jednym z priorytetowych do spełnienia celów gminy.

IV.8.5 Sieć elektroenergetyczna

Obecnie energia elektryczna jest niezbędna we wszystkich dziedzinach życia. Od niej uzależniona jest działalność gospodarki lokalnej oraz innych urządzeń i instytucji infrastrukturalnych. Oceniając stan elektroenergetyki, stwierdza się, że Gmina Rzezawa dysponuje dobrze rozwiniętą, lecz nie do końca zmodernizowaną siecią z możliwością pełnego zasilenia odbiorców. Gmina zasilana jest w energię elektryczną z Głównego Punktu Zasilania zlokalizowanego w Bochni.

Wnioski:

Gmina Rzezawa dysponuje dobrze rozwiniętą, lecz nie do końca zmodernizowaną siecią z możliwością pełnego zasilenia odbiorców. Istnieje zatem konieczność drobnej modernizacji.

IV.8.6 Telekomunikacja

Istotnym czynnikiem rozwoju społeczno – gospodarczego jest łączność telefoniczna. Niemal wszystkie gospodarstwa posiadają łączność telefoniczną poprzez sieć stacjonarną lub komórkową. Na terenie gminy działają podmioty świadczące usługi telekomunikacyjne. Zaliczają się do nich Multimedia Polska oraz główni operatorzy telefonii komórkowej: PLUS GSM, T-MOBILE i ORANGE i inne. Mieszkańcy gminy posiadają w przeważającej części dostęp do Internetu, który na terenie gminy jest dostarczany drogą radiową przez firmę NETSYSTEM lub za pomocą łącz stałych oferowanych przez ORANGE, PLUS GSM LTE i Multimedia Polska. W ostatnich latach znacznie

wzrosła ilość gospodarstw domowych mających dostęp do Internetu. Mieszkańcy mogą korzystać z usług internetowych świadczonych przez czterech dostawców drogą przewodową i bezprzewodową.

Wnioski:

Na terenie gminy działają liczne podmioty świadczące usługi telekomunikacyjne. W ostatnich latach znacznie wzrosła ilość gospodarstw domowych mających dostęp do Internetu. Mieszkańcy mogą korzystać z usług internetowych świadczonych przez czterech dostawców drogą przewodową i bezprzewodową. Jednakże do pełnego zaspokojenia potrzeb na usługi łączności przyszłych odbiorców konieczna jest rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej. Jednakże do pełnego zaspokojenia potrzeb na usługi łączności przyszłych odbiorców konieczna jest rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej, zwłaszcza internetu szerokopasmowego.

IV.8.7 Mieszkalnictwo

Gmina Rzezawa odznacza się dużym poziomem atrakcyjności rezydencjonalnej (osiedleńczej) – obszar gminy jest jednym z kierunków docelowych osób migrujących z Krakowa i osiedlających się w jego strefie funkcjonalnej (suburbanizacja). W latach 2011 – 2014 w gminie Rzezawa zaobserwowano wyraźny przyrost liczby nowych budynków mieszkalnych. Poniżej również przedstawiono tabelę z ilością wydanych decyzji pozwoleń na budowę.

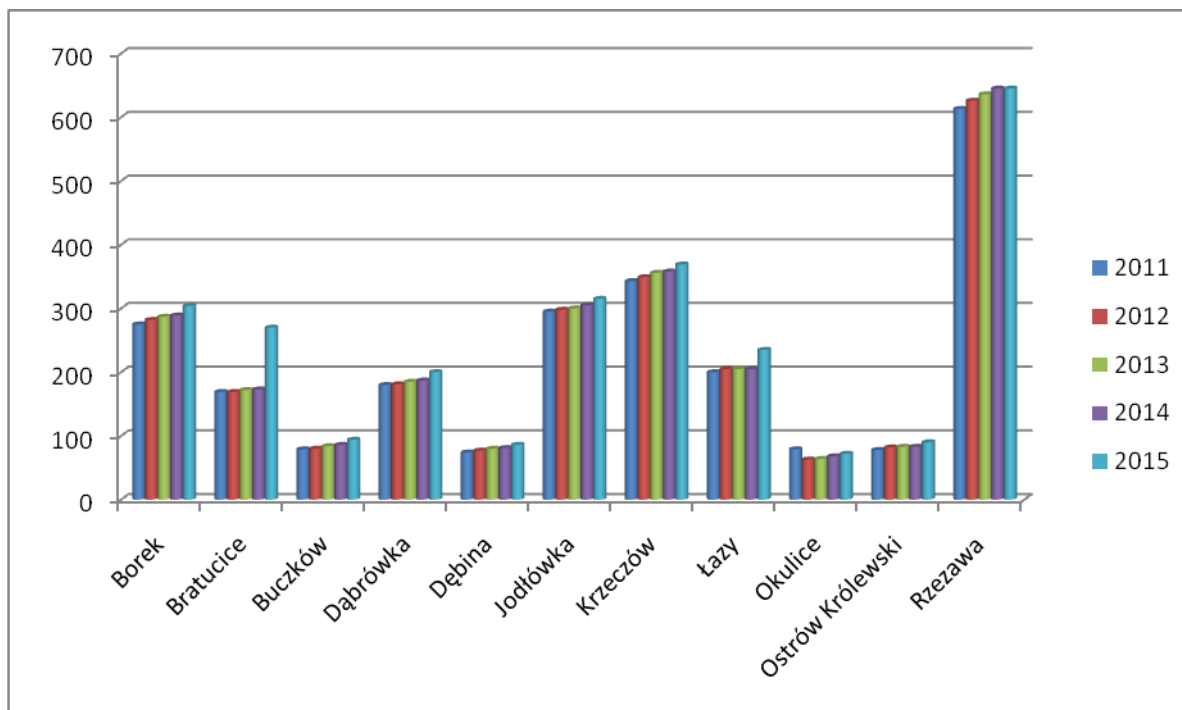
Tabela 19. Liczba budynków mieszkalnych – pozwolenie na budowę

Liczba budynków mieszkalnych				
Miejscowość	2012	2013	2014	2015
Borek	282	287	289	304
Bratucice	169	172	173	270
Buczków	80	84	86	94
Dąbrówka	181	185	187	200
Dębina	77	80	81	86
Jodłówka	298	300	305	315
Krzeczów	349	356	358	369
Łazy	205	205	205	235
Okulice	63	64	68	72
Ostrów Królewski	82	83	83	90
Rzezawa	626	636	645	675

Źródło: dane UG Rzezawa – opracowanie własne

Powyższy wzrost obrazuje wykres:

Wykres 4. Liczba budynków mieszkalnych w latach 2011-2015

Źródło: dane UG Rzezawa – opracowanie własne

Tabela 20. Liczba pozwoleń na budowę w latach 2011-2014

Liczba pozwoleń na budowę	
2011	76
2012	57
2013	38
2014	43

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tempo przyrostu liczby nowych budynków mieszkalnych w gminie Rzezawa wiąże się z:

- atrakcyjnością komunikacyjną, krajobrazową, warunkami mieszkaniowymi, dostępnością do usług,
- wysokim poziomem zaawansowania procesów planowania przestrzennego (całość terenu gminy objęta została obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego),
- umiarkowanie wysoki poziom warunków mieszkaniowych w gminie (względnie wysoka średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania,

DIAGNOZA - położenie, obszar, sytuacja społeczno-gospodarcza

- przeciętny poziom wyposażenia mieszkań w zakresie wybranych instalacji techniczno-sanitarnych,
- dostępność do infrastruktury kanalizacji sanitarnej, wodociągowej.

Wnioski:

- 1) Gmina Rzezawa odznacza się dużym poziomem atrakcyjności rezydencjonalnej (osiedleńczej) – obszar gminy jest jednym z kierunków docelowych osób migrujących z Krakowa i osiedlających się w jego strefie funkcjonalnej (suburbanizacja). W latach 2011 – 2014 w gminie Rzezawa zaobserwowano wyraźny przyrost liczby nowych budynków mieszkalnych.
- 2) W związku z budową coraz to większej liczby budynków mieszkalnych, a przez to rozbudową miejscowości o nowe tereny jeszcze niezamieszkane niezwykle ważnym staje się rozbudowa sieci infrastruktury drogowej, kanalizacyjnej, wodociągowej.

IV.8.8 Możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) na terenie gminy Rzezawa

Energia wiatru.

W świetle dostępnych analiz potencjału energii wiatru dla gminy Rzezawa można stwierdzić, iż wykorzystanie tej energii w celach komercyjnych wydaje się trudne, ponieważ gmina zlokalizowana jest w strefie mało korzystnej, o niewielkich zasobach energetycznych wiatru. W strefie tej średnia roczna prędkość wiatru na wysokości 3 m nad poziomem gruntu według danych IMGW wynosi 3,0 -3,5 m/s. Energia wiatru na wysokości 10 m mieści się w przedziale 250-500 kWh (m²/rok), natomiast energia wiatru na wysokości 10 - 30 m wynosi 500-750 kWh/ (m²/rok). Według standardów duńskich inwestycje w elektrownie wiatrowe są opłacalne pod warunkiem, że średnia prędkość wiatru przekracza 5,5 m/s. Zasoby energetyczne wiatru w gminie Rzezawa nie umożliwiają wykorzystania energii wiatru w szerszej skali. Nie wyklucza to jednak możliwości występowania miejsc, w których – ze względu na specyficzne ukształtowanie terenu – istnieją korzystne warunki do lokalizacji siłowni wiatrowych. Aby można było określić te miejsca, w których mogą występować wybitnie dobre miejsca konieczne są specjalistyczne badania wiatru, po zakończeniu których dane poddaje się obróbce, a efektem finalnym jest opracowanie przedstawiające z dużą dokładnością zasoby wiatru na danym terenie. Przy ewentualnym wyborze lokalizacji na posadowienie turbiny wiatrowej należy wziąć pod uwagę dwa zasadnicze parametry: realną możliwość uzyskania pozwolenia na budowę takiej inwestycji oraz możliwość podłączenia wybudowanej elektrowni do sieci energetycznej (co najmniej średniego napięcia). Dopiero po przeanalizowaniu wszystkich elementów można podjąć decyzję o budowie instalacji. Warto zaznaczyć, że profesjonalne analizy zasobów wiatru są zawsze konieczne w przypadku ubiegania się o dofinansowanie budowy instalacji. Zasadne natomiast wydaje się instalowanie małych przydomowych instalacji wiatrowych, które wykorzystują wiatry wiejące od 2 m/s, są małe, przez co nie zajmują znacznych powierzchni. Dodatkowej atrakcyjności sprzyja

fakt, że do podjęcia decyzji o postawieniu małej elektrowni wiatrowej na potrzeby własne nie są konieczne tak długie i kosztowne badania.

Wnioski:

- 1) Konieczność przeprowadzenia profesjonalnych i specjalistycznych analiz dotyczących siły wiatru oraz analizę opłacalności takiego przedsięwzięcia.
- 2) Uregulowanie kwestii prawnych co do własności gruntów na których odbędzie się ewentualne posadowienie turbiny wiatrowej.
- 3) Konieczność przeprowadzenia wśród mieszkańców działań uświadamiających i edukacyjnych w zakresie wykorzystania energii wiatru na własne potrzeby.

Energia słońca

Zasoby słoneczne określone są przez dwa zasadnicze parametry: natężenie promieniowania słonecznego, a także czas nasłonecznienia. Średnioroczne sumy całkowitego promieniowania słonecznego opracowane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej wskazują, że w obszarze w którym położona jest gmina Rzezawa mieszczą się one w granicach 950-986 na m². Oznacza to, że metr kwadratowy powierzchni ma potencjał do wytworzenia blisko 1000 kWh. Promieniowanie jest zróżnicowane w ciągu roku osiągając najwyższą wartość w miesiącach letnich i najmniejszą w miesiącach zimowych. Wartość godzin usłonecznienia dla obszaru w którym położona jest gmina Rzezawa wynosi około 1500 godzin/rok. Około 80% całkowitej rocznej sumy nasłonecznienia przypada na sześć miesięcy sezonu wiosenno-letniego, od początku kwietnia do początku września, przy czym czas operacji słonecznej w lecie wydłuża się do 16 godzin/dzień, natomiast w zimie skraca się do 8 godzin dziennie. Podsumowując na obszarze gminy Rzezawa potencjał techniczny energii słonecznej mieści się w średnich wartościach w porównaniu do całego kraju. W takim przypadku w praktyce możliwe są dwa rozwiązania wykorzystania energii słońca na potrzeby podgrzewania ciepłej wody oraz produkcji energii elektrycznej. Należy zaznaczyć, iż ze względu na swoją specyfikę energia słońca jest tą energią, która z powodzeniem może być wykorzystywana przez pojedyncze gospodarstwa domowe i stać się realną alternatywą w stosunku do innych paliw. Oprócz efektu ekologicznego działania takie, stanowią wymierny efekt finansowy.

Wnioski:

- 1) Na obszarze gminy Rzezawa potencjał techniczny energii słonecznej mieści się w średnich wartościach w porównaniu do całego kraju. W takim przypadku w praktyce możliwe są dwa rozwiązania wykorzystania energii słońca na potrzeby podgrzewania ciepłej wody oraz produkcji energii elektrycznej.
- 2) Konieczność przeprowadzenia wśród mieszkańców działań uświadamiających i edukacyjnych w zakresie wykorzystania energii słońca na własne potrzeby.

- 3) Ukierunkowanie działań samorządu na wspomaganie indywidualnych gospodarstw domowych w uzyskaniu dofinansowania na zakup instalacji.
- 4) Wykorzystywanie energii słonecznej w budynkach użyteczności publicznej.

Energia geotermalna

Energia geotermalna to energia „uwięziona” w wodzie, parze wodnej lub skałach suchych. W warunkach Polski nośnikiem energii geotermalnej jest gorąca woda, zwana również wodą geotermalną. Liczne prace poszukiwawcze prowadzone na terenie Gminy Rzezawa umożliwiły stwierdzenie występowania trzech horyzontów wodonośnych: miocen, który jest głównym kompleksem gazonośnym, cenoman oraz dogger. Piaskowce cenomańskie zalegają na głębokości ok. 900 m przy temperaturze wód 35°C (północna część gminy) oraz na głębokości ok. 900 m przy temperaturze wód 40°C (południowa część gminy). Samowypływy na tym obszarze dochodzą do 100m³/h. Oznacza to, że w przypadku schłodzenia ich do 5°C podczas odbioru ciepła potencjalnie umożliwia odebranie mocy cieplnej rzędu 1,5 MW. W kompleksie doggerskim szacuje się, iż woda znajduje się na głębokości 1500 metrów z temperaturami 38°C w części północnej i na głębokości 1650 metrów z temperaturą wód 50°C w części południowej. Mineralizacja tych wód zależna jest od głębokości horyzontu wodonośnego i waha się od pok. 50 do 60g/l. Wyższe temperatury osiąga się przy mniejszej wydajności źródeł. W horyzoncie miocenijskim szacuje się temperatury wody w okolicach 25°C przy niezbadanych wielkościach wydajności.

Wnioski:

- 1) Podsumowując na obszarze gminy występują dobre warunki dla wykorzystania energii geotermalnej.
- 2) Oczywiście koniecznym staje się przeprowadzenie dodatkowych kosztownych badań geologicznych, które pozwoliłyby na wskazanie optymalnych lokalizacji dla inwestycji tego typu, a następnie uregulowanie kwestii własności danego gruntu na którym prowadzone byłyby odwierty.
- 3) Posiadanie odpowiednich opracowań mogłoby zainteresować potencjalnych inwestorów zewnętrznych, ponieważ należy przyjąć, że takiego typu inwestycje wymagają sporych nakładów. W następstwie zastosowania odpowiednich procesów technologicznych wody te mogłyby zostać wykorzystane w systemie ciepłowniczym. Instalowanie pomp ciepła pomimo wysokich kosztów inwestycji posiada szereg zalet m.in. w postaci niskich kosztów eksploatacji. Za zastosowaniem energii geotermalnej przemawia również fakt uzyskania znacznego efektu ekologicznego, a także oszczędności paliw pierwotnych.

Energia wody

Potencjał teoretyczny energii wodnej uzależniony jest od dwóch czynników: spadu i przepływu. Przepływy charakteryzują się dużą zmiennością, dlatego muszą być przyjęte na podstawie

wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Energetyczne zasoby wodne całego kraju są niewielkie ze względu na niezbyt obfite i niekorzystnie rozłożone opady, dużą przepuszczalność gruntów i niewielkie spadki terenów. Chcąc jednak przystąpić do budowy małej elektrowni wodnej należy zgromadzić wiele szczegółowych informacji dotyczących charakterystyki rzeki, a także projektów rozwiązań technicznych dostosowanych do specyfiki danego miejsca. Następnie należy wykupić dla danej lokalizacji dane projektowe (dane wieloletnie opisujące przepływy na danym odcinku rzeki objętej analizą) i na ich podstawie dobrać optymalną turbinę. Danymi tymi dysponuje Okręgowa Dyrekcja Gospodarki Wodnej. Należy mieć na uwadze, że energia wody w porównaniu z innymi źródłami, stanowi potencjał, który wymaga bardzo specyficznych warunków – rzeka z odpowiednim parametrem przepływu i spadku, przez co jest potencjałem rzadko wykorzystywanym. Instalacja taka jest droga, a wytworzony prąd z reguły odsprzedawany jest do zakładów energetycznych. Z tego powodu inwestycje związane z energetyką wodną stanowią typowo komercyjne przedsięwzięcia.

Wnioski:

- 1) Konieczność zgromadzenia wielu szczegółowych informacji dotyczących charakterystyki rzeki, a także projektów rozwiązań technicznych dostosowanych do specyfiki danego miejsca, co generuje określone koszty.
- 2) Energia wody w porównaniu z innymi źródłami, stanowi potencjał, który wymaga bardzo specyficznych warunków – rzeka z odpowiednim parametrem przepływu i spadku, przez co jest potencjałem rzadko wykorzystywanym. Instalacja taka jest droga, a wytworzony prąd z reguły odsprzedawany jest do zakładów energetycznych. Z tego powodu inwestycje związane z energetyką wodną stanowią typowo komercyjne przedsięwzięcia.
- 3) Posiadanie odpowiednich opracowań mogłoby zainteresować potencjalnych inwestorów zewnętrznych, ponieważ należy przyjąć, że takiego typu inwestycje wymagają sporych nakładów.

Energia Biomasy

Niezwykle trudno jest jednoznacznie oszacowanie wielkości potencjału źródeł energii biomasy ze względu na wielką różnorodność danych niezbędnych do przeprowadzenia takich wyliczeń. Ponadto źródła, które mogłyby stanowić bazę dla produkcji biomasy cechują się różnymi właściwościami, a ponadto w wielu przypadkach ich występowanie wzajemnie się wyklucza. Czynniki o znacznym stopniu ograniczają prawidłowe oszacowanie potencjału teoretycznego (ilość energii możliwa do wykorzystania pod warunkiem posiadania odpowiednich urządzeń o 100% sprawności i przy założeniu, że całkowity dostęp potencjału jest wykorzystywany na cele energetyczne) czy potencjału technicznego. Do produkcji energii z biomasy wykorzystuje się takie surowce jak: słoma, drewno, uprawy energetyczne np. wierzba energetyczna oraz biogaz rolniczy przy założeniu,

że jest opłacalny tam gdzie pogłowie zwierząt jest wyższe niż 200 sztuk powyżej 500 kg żywej wagi.

Wnioski:

- 1) Konieczność przeprowadzenia wśród mieszkańców działań uświadamiających i edukacyjnych w zakresie wykorzystania energii biomasy na własne potrzeby.

V. Potencjał gospodarczy

V.1. Rynek pracy

Liczba osób pracujących w gminie Rzezawa w gospodarce narodowej poza rolnictwem w 2010 r. wynosiła - 680 osoby, a w 2013 r.- 826 osób.

Tabela 21. Mieszkańcy gminy Rzezawa pracujący na terenie gminy Rzezawa

Lata	Pracujący w głównym miejscu pracy	
	ogółem	w tym kobiety
2010	680	372
2011	705	403
2012	801	423
2013	826	422

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W analizowanym okresie wzrosła liczba pracujących o 146. Wśród pracujących w niewielkim stopniu przeważały kobiety które w 2013 roku stanowiły 51%. Powyższa analiza wskazuje, że mieszkańcy gminy znajdują zatrudnienie głównie poza terenem gminy. Pojawia się zatem potrzeba stworzenia odpowiedniego klimatu inwestycyjnego np. strefy aktywności gospodarczej przyciągającego inwestorów z zewnątrz.

Tabela 22. Bezrobocie rejestrowane na przełomie lat 2010-2014

Bezrobocie na przestrzeni lat 2010-2014				
2010	2011	2012	2013	2014
440	448	542	567	486

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Bezrobocie rejestrowane w 2014 roku w Gminie Rzezawa liczyło 486 bezrobotnych. W latach 2010-2013 bezrobocie systematycznie wzrastało z poziomu 440 do 567, natomiast w roku 2014 nastąpił jego spadek o 81 do poziomu 486.

Tabela 23. Bezrobocie rejestrowane na przełomie lat 2010-2014

Lata	Bezrobotni ogółem	Ludność wieku produkcyjnego	Stopa bezrobocia w %
2010	440	6953	6,3
2011	448	7071	6,3
2012	542	7150	7,6
2013	567	7194	7,9
2014	486	7219	6,7

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela 24. Bezrobocie rejestrowane 2014

Jednostka terytorialna	ogółem	mężczyźni	kobiety
	2014	2014	2014
	%	%	%
MAŁOPOLSKIE	6,6	6,0	7,2
Powiat bocheński	5,6	4,6	6,7
Rzezawa	6,7	5,6	8,0

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Stopa bezrobocia liczona liczbą bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym na obszarze gminy w 2014 roku to 6,7%, podczas gdy na początku badanego okresu wynosiła ona 6,3% z lekkim wzrostem w latach 2012-2013. Analogiczny wskaźnik dla powiatu bocheńskiego w 2014 roku wynosił 5,6, a dla województwa małopolskiego 6,6%. Wśród bezrobotnych dominują kobiety. Pojawia się potrzeba aktywizacji zawodowej kobiet z terenu gminy Rzezawa.

Wnioski:

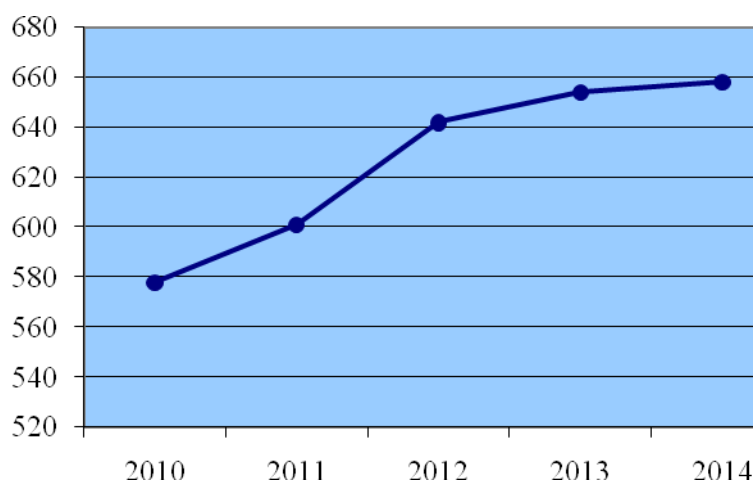
- 1) Relatywnie niski wskaźnik bezrobocia, niemniej jednak należy odnotować wzrost bezrobociu w latach 2012-2013, który należy powiązać z globalnym kryzysem gospodarczym.
- 2) Rozwój przedsiębiorczości oraz szeroko pojętych usług jest niezbędny dla aktywizacji gminy i zagospodarowania dużej liczby osób będących w wieku produkcyjnym – mobilnym.
- 3) Potrzeba aktywizacji zawodowej kobiet z terenu gminy Rzezawa

V.2 Przedsiębiorczość

W gminie Rzezawa z roku na rok przybywa zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, w 2014 roku liczba ta wyniosła 658, w porównaniu z rokiem 2010 jest to wzrost o 80 podmiotów.

Sytuację tą można powiązać z dogodnym układem komunikacyjnym, który ułatwia przepływ towarów i osób. Pojawia się jednak potrzeba zwiększenia wykorzystania i promocji atutu jakim jest położenie gminy tj. bliskość osi komunikacyjnych i transportowych nie tylko gminy, ale i całego regionu (droga międzynarodowa E40, linia kolejowa relacji Kraków-Medyka, autostrada A4 wraz ze zjazdem w miejscowości Krzeczów).

Wykres 5. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2010-2014

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Ze wszystkich podmiotów 227 z nich zajmuje się przemysłem i budownictwem. W większości są to małe przedsiębiorstwa – aż 629 z nich zatrudnia do 9 pracowników, natomiast jedynie 2 podmioty zatrudniają powyżej 50 pracowników.

Tabela 25. Wskaźnik przedsiębiorczości

Jednostka terytorialna	podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności
	2014
	-
MAŁOPOLSKIE	106
Powiat bocheński	81
Rzezawa	59

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik przedsiębiorczości wynoszący 59 wskazuje na średnią kondycję gospodarczą gminy. Wartość tego wskaźnika jest znacznie niższa niż dla powiatu bocheńskiego, czy też województwa małopolskiego.

Wnioski:

- 1) Wskaźnik przedsiębiorczości wynoszący 59 wskazuje na średnią kondycję gospodarczą gminy.
- 2) W gminie Rzezawa z roku na rok przybywa zarejestrowanych podmiotów gospodarczych – dogodne położenie gminy w układzie komunikacyjnym.
- 3) Konieczność stworzenia i promocji odpowiedniego klimatu inwestycyjnego, tj.: efektywnego wykorzystania potencjalnych terenów inwestycyjnych np. utworzenie strefy aktywności gospodarczej.
- 4) Rozwój przedsiębiorczości ora szeroko pojętych usług – niezbędny dla aktywizacji gminy i zagospodarowania dużej liczby osób będących w wieku produkcyjnym mobilnym uwarunkowany jest:
 - opracowanie ofert lokalizacyjnych dla inwestorów,
 - poszukiwanie i pozyskiwanie inwestorów z zewnątrz,
 - wspieranie inicjatyw tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze usług i wytwórczości m.in. poprzez przygotowanie oferty uzbrojonych terenów.

V.3 Rolnictwo i gospodarka leśna

Biorąc pod uwagę jakość gleb, agroklimat, rzeźbę terenu i warunki wodne, a więc czynniki, które przesądzają o przyrodniczych możliwościach rozwoju rolnictwa, gmina posiada warunki dla rolnictwa na poziomie przeciętnym w kraju. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Rzezawa wynosi 67,6 pkt. wobec 66,6 pkt. dla kraju. Według klasyfikacji bonitacyjnej w gm. Rzezawa na użytkach rolnych dominują gleby klasy IV stanowiąc 48,2% powierzchni całego areалу użytków rolnych, najlepsze gleby klasy I i II zajmują łącznie 21,6% powierzchni użytków, a słabe gleby V-VII – 30,2%. Na terenie gminy nie występują gleby I klasy bonitacyjnej. Obszar gminy posiada korzystne warunki klimatyczne, tj. średnia temperatura w ciągu roku wynosi 7,5 – 8,0 °C, długość okresu wegetacyjnego wynosi 220 dni, a średnie sumy opadów kształtują się na poziomie 500-700 mm i więcej. Reasumując warunki glebowe i klimatyczne sprzyjają rozwojowi rolnictwa. Tylko rzeźba terenu powoduje pewne ograniczenia i utrudnienia w południowej części gminy, generalnie najkorzystniejsze warunki dla rolnictwa występują w zachodniej części obszaru.

Tabela 26. Struktura użytkowania gruntów

Wyszczególnienie		Gmina Rzezawa
Użytkowanie gruntów [%]:	użytki rolne	65
	las i zadrzewienia	27,8
	pozostałe grunty i nieużytki	7,2
Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego [ha]		2,1

Struktura użytkowania gruntów wskazuje na rolniczo – leśny charakter gminy. Użytki rolne zajmują 65% powierzchni gminy, wśród których dominują grunty orne 61%, duży odsetek stanowią także łąki i pastwiska 36,6%. Lasy i zadrzewienia zajmują 27,8 % powierzchni gminy. Podstawowym kierunkiem produkcji roślinnej gospodarstw są zboża (69,3%) oraz ziemniaki (21,5%). Pozostałe uprawy są wynikiem gospodarki nastawionej na zabezpieczenie produktów na własną potrzebę.

W produkcji zwierzęcej prowadzony jest głównie chów bydła i trzody chlewnej (rejon zachodni i północny) oraz drobiu (cały obszar). Słaba opłacalność produkcji roślinnej i zwierzęcej, duże rozdrobnione gospodarstw (przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie wynosi 2,1 ha przy 3,8 ha dla województwa małopolskiego) sprawia: redukcję pogłowia, ograniczenie prowadzenia gospodarstwa rolnego tylko na własne potrzeby lub całkowitą z niego rezygnację. Dochody z prowadzonej działalności rolnej jest znikomy. Głównym źródłem utrzymania gospodarstw domowych stanowi praca najemna oraz reny i emerytury.

W gminie Rzezawa 76% powierzchni gruntów leśnych stanowią grunty leśne Skarbu Państwa, natomiast pozostała część osób prywatnych. Zwarte kompleksy leśne znajdują się w Bratucicach oraz Jodłówce. Pozostałe bardziej rozproszone występują w obrębie miejscowości Dębina, Borek, Dąbrówka, Ostrów Królewski, Rzezawa, Łazy. Lasy zapobiegają erozji, chronią czystość wód i powietrza oraz korzystnie modyfikują środowisko przyrodnicze. Oprócz funkcji przyrodniczych pełnią również funkcję produkcyjną drewna. Gospodarka leśna w lasach państwowych prowadzona jest w oparciu o zatwierdzony przez Ministra Ochrony Środowiska plan urzędniowy (Nadleśnictwo Brzesko i Nadleśnictwo Dąbrowa Tarnowska). Natomiast nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własność Skarbu Państwa sprawuje Starosta. Podstawową zasadą jaką kieruje się gospodarka leśna jest dążenie do zachowania trwałości lasów i ciągłości ich użytkowania.

Wnioski:

- 1) Biorąc pod uwagę jakość gleb, agroklimat, rzeźbę terenu i warunki wodne, a więc czynniki, które przesądzają o przyrodniczych możliwościach rozwoju rolnictwa, gmina posiada warunki dla rolnictwa na poziomie przeciętnym w kraju.
- 2) Podstawowym kierunkiem produkcji roślinnej gospodarstw są zboża (69,3%) oraz ziemniaki (21,5%). Pozostałe uprawy są wynikiem gospodarki nastawionej na zabezpieczenie produktów na własną potrzebę.
- 3) W produkcji zwierzęcej prowadzony jest głównie chów bydła i trzody chlewnej (rejon zachodni i północny) oraz drobiu (cały obszar). Słaba opłacalność produkcji roślinnej i zwierzęcej, duże rozdrobnione gospodarstw (przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie wynosi 2,1 ha przy 3,8 ha dla województwa małopolskiego) sprawia: redukcję pogłowia, ograniczenie prowadzenia gospodarstwa rolnego tylko na własne potrzeby lub całkowitą z niego rezygnację.

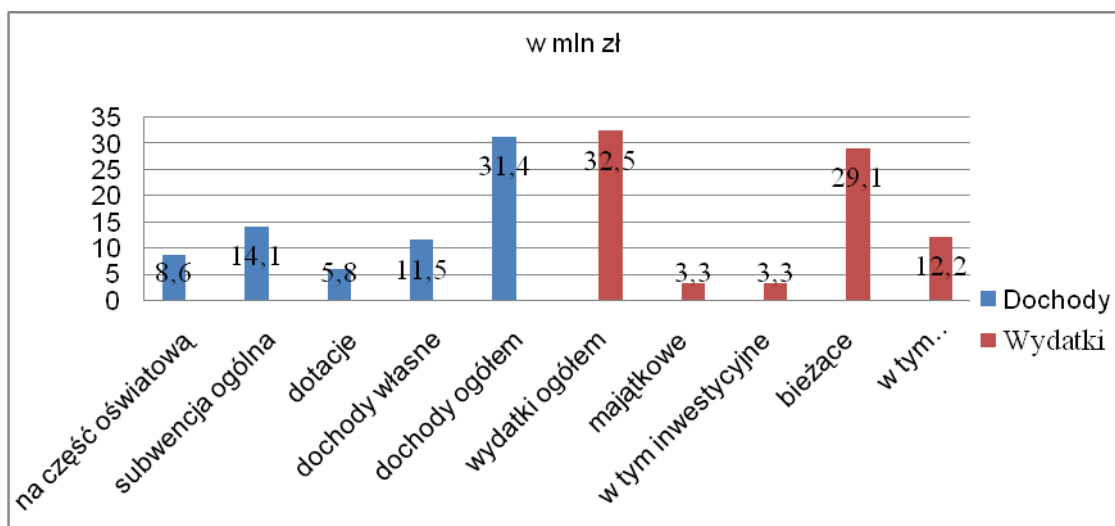
Dochody z prowadzonej działalności rolnej jest znikomy. Głównym źródłem utrzymania gospodarstw domowych stanowi praca najemna oraz reny i emerytury.

- 4) Konieczność nakierowania społeczności na wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych w celu utworzenia alternatywnych źródeł dochodu, np. rozwój agroturystyki.
- 5) Rozpowszechnienie produkcji rolnej ekologicznej – produkcja żywności wysokiej jakości.
- 6) Rozwój bazy przetwórstwa produktów rolnych oraz utworzenie grup producenckich.

VI. Zarządzanie publiczne

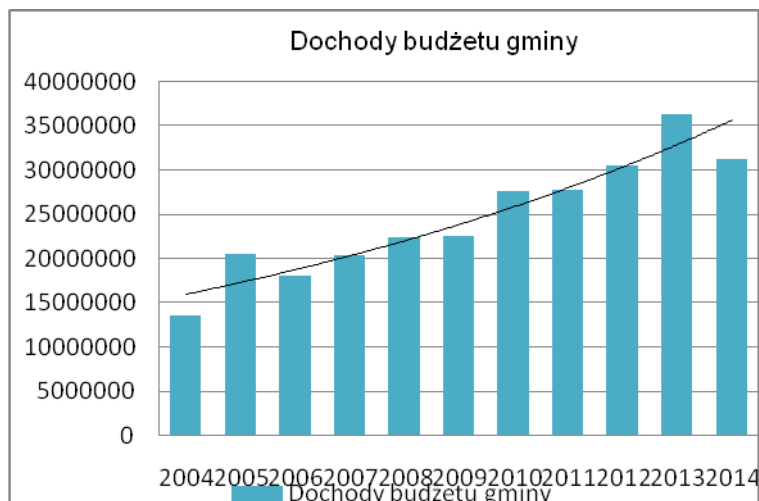
W celu szczegółowego przedstawienia dochodów i wydatków budżetu Gminy Rzezawa skupiono się w szczególności na roku 2014, choć dokonano również ogólnego zestawienia dochodów i wydatków Gminy na przestrzeni lat 2004-2014. W roku 2014 ogół dochodów gminy Rzezawa wyniósł 31 370 804,67 zł, zaś wydatków 32 475 264,97 zł. Dochody oraz wydatki budżetu gminy według rodzajów w roku 2014 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Dochody i wydatki budżetu gminy według rodzajów w roku 2014

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

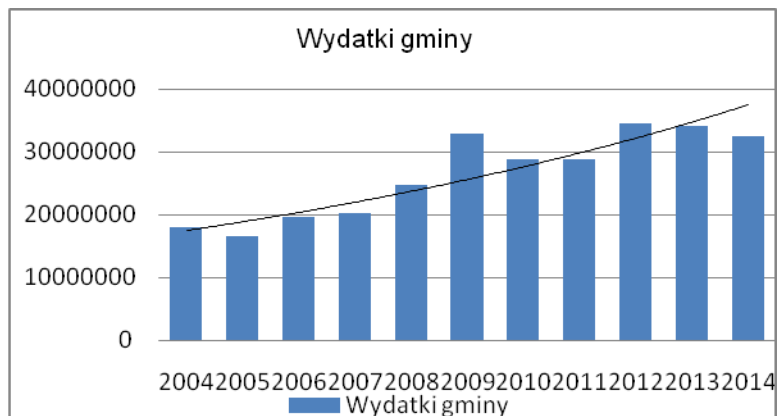
Wykres 7. Dochody budżetu gminy w latach 2004-2014

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

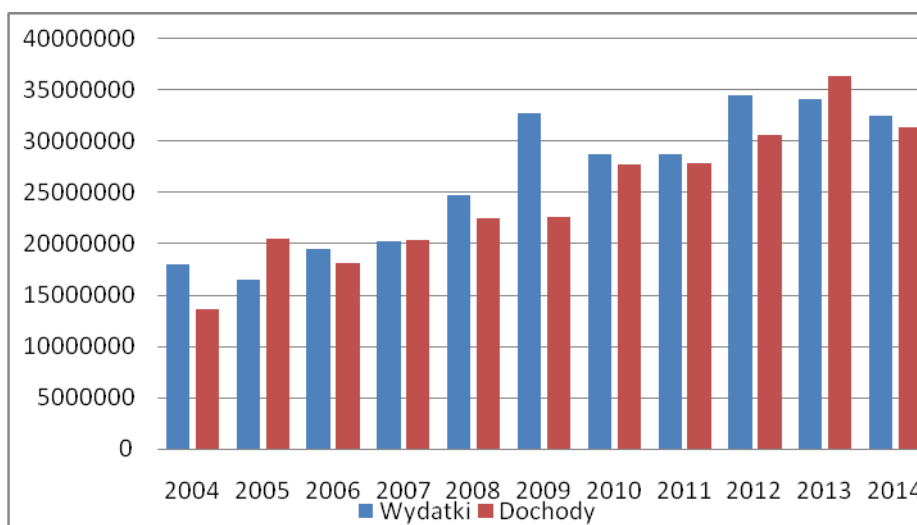
Z przedstawionych powyższych danych łatwo stwierdzić, że dochody gminy Rzezawa z roku na rok są coraz większe, a wahania w dochodach są dość nieznaczne. W analizowanych latach najwyższych dochód budżet gminy Rzezawa odniósł w roku 2013 36 335 290,00 zł, najniższy zaś w roku 2004 – 13 578 634,00 zł. Wydatki budżetu gminy Rzezawa w latach 2004-2014 przedstawiały się dość różnorodnie i zmiennie, choć dostrzegalna jest tendencja wzrostowa. Wydatki gminy najniższe były w roku 2005 – 16 543 303,00 zł, zaś najwyższe w roku 2012 – 35 435 576,00 zł. Szczegóły przedstawione zostały w tabeli wydatków oraz na poniższym wykresie.

Wykres 8. Gmina Rzezawa – wydatki w latach 2004-2014

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 9. Dochody i wydatki budżetu gminy Rzezawa w latach 2002-2013 (zestawienie)

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Z przedstawionego na powyższym wykresie zestawienia dochodów i wydatków gminy Rzezawa w latach 2004-2014 stwierdzić można, że niejednokrotnie zdarzało się, że analizowane wydatki gminy były wyższe od dochodów, które przynoszą. Sytuacją taką można powiązać z koniecznością zaangażowania środków własnych w realizację inwestycji i innych działań współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych. Pomimo nieznacznego, bo 10% przeznaczenia wydatków na cele inwestycyjne gmina cechuje się relatywnie wysokim poziomem pozyskiwania funduszy unijnych oraz realizowania inwestycji publicznych.

Funkcję centrum administracyjno – usługowego dla mieszkańców gminy pełni wieś Rzezawa z siedzibą władz gminnych. W celu udoskonalenia zarządzania publicznego, a także zwiększenia dostępności urzędu dla petentów przed władzami gminy stoją następujące wyzwania:

- cyfryzacja i rozwój e-administracji,
- współdziałanie międzygminne i międzysektorowe,
- poprawa estetyki zewnętrznej budynku Urzędu Gminy.
- utworzenie centrum obsługi administracyjnej
- nawiązanie współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz podmiotami sektora prywatnego, a także naukowego na różnych polach współpracy np. żywienie gospodarcze i społeczne, kultura, folklor, wymiana doświadczeń, dobre praktyki, twórczość ludowa, kuchnia regionalna itp.

Wnioski:

- 1) W celu udoskonalenia zarządzania publicznego, a także zwiększenia dostępności urzędu dla petentów przed władzami gminy stoją następujące wyzwania:
 - cyfryzacja i rozwój e-administracji,
 - rozwój infrastruktury teleinformatycznej,
 - współdziałanie międzygminne i międzysektorowe,
 - wykonanie remontu/modernizacji, termomodernizacji budynku Urzędu Gminy.
- 2) Utworzenie centrum obsługi administracyjnej.